

KARKSI SÕNA

• Karksi valla infoleht • Nr. 9 (166) Oktoober 2009 •

Sõnumeid

Viulisõprade koosmängupäev

Laupäeva, 19. septembri hommikul kogunesid kultuurikeskusesse viulisõprade koosmängupäevale keelpilliõpilased ja õpetajad. Lisaks kohalikele noortele viuldajatele oli osalejaid Nõo, Antsla, Põltsamaa, Türi, Valga, Tõrva ja Tarvastu muusikakoolist.

Päeva avas külaline Katariina Kreintaal Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiast, kes oma innustava eeskujuga pani ansambli kuulumise järgi mängides kahehäälselt kõlama.

Koosmängu peadirigent oli õpetaja Milvi Erm Nõo Muusikakoolist. G. F. Händeli "Aaria" hümnilaadset pidulikku kõla lihviti Põltsamaa õpetaja Hiie Taksi käe all.

Proovipäeva poolitas Helve Joo-ne juhitud väike matk Karksi lossi-mehele.

Kokkusaamise eesmärk oli saavutada koosmängurõõm. Suur tänu publikule, kes oli õhtusel kontserdil sellest rõõmust osa saamas.

Ringa Vaiksaar,
Karksi-Nuia Muusikakooli viiuliõpetaja

Viulisõprade kontsert jättis mulle võimsa mulje. Nii tore oli kuulata 37-liikmelist noorte orkestrit. Kõlapilt oli nii hea, et kohati unustasin ära, et tegemist on väga noorte inimestega. Repertuaar oli huvitav ja mitmekesine, ulatudes klassikast filmimuusikani. Eriti toon esile ka noored tsellomängijad, kes lisasid orkestri kõlapilti nauditavat maheadat tooni.

Kui millegi üle üldse nuriseda, siis on see jätkuv publikuhuvi puudumine Karksi-Nuias. Aga need, kes kohale tulid, kinnitasid nagu ühest suust, et tegu oli väga nauditava ettevõtmisega. Mina lisan, et sellise orkestri kontsert kaunistaks mis tahes kaliibriga üritust üle vabariigi ja kaugemalgi.

Margus Põldsepp,
Karksi-Nuia Muusikakooli direktor

Rahupäev Karksi lasteaias

15. septembril tähistasid Karksi lapsed lasteaias rahupäeva.

1981. aastal otsustas ÜRO Peaasamblee kuulutada 21. september ülemaailmseks rahupäevaks. See on pühendatud nii riikidesisele kui ka rahvusvahelisele rahu tugevdamisele. ÜRO-s helisevad sel päeval rahukellad. Aastad 2001–2010 on kuulutatud rahvusvaheliseks rahukultuuri ja vägivallavastaseks aastakümneks, mis on eriti suunatud kogu maailma lastele.

Lasteaeda oli külla tulnud Veljo Urm, kes rääkis rahust. Külaline



• Rahupäev Karksi rühmas: Christer Kuk, Andre Kuk ja Martin Vis-MAIE MOOSESE foto



• Viulisõprade koosmängupäev. Dirigeerib Milvi Erm Nõo Muusikakoolist. RINGA VAIKSAARE foto

näitas lastele sõdurivormi ja -varustust, mida uuriti ja vaadati huviga. Mõned lapsed teadsid, et ka Eesti sõdurid on praegugi välismissioonidel rahu valvamas. Nad kuulsid, et sõduriks saavad ainult tugevad, terved ja sportlikud.

Kõige tähtsam on aga oskus kõiki konflikte rahumeelselt lahendada. Läbirääkimisostkust tuleb meil kõigil maast madalast õppida. Rahuaia lapsed ei oska sõda karta ega tea selle tõsist. Vägivallast pulbitsevad teleka- ja arvutimängud lastes paraku hoolivust ja headust ei kasvata. Seda enam armastust ja turvatunnet ootavad lapsed meilt, täiskasvanutelt.

Anneli Mäeots,
lasteaija muusikaõpetaja

Avaneb LEADERi teine taotlusvoor

Mulgimaa Arenduskoda avab sügisese LEADERi projektitaotlusvoor 2. novembril.

Taotlusi võetakse vastu 13. novembrini Mulgimaa Arenduskoja kontoris Abja-Paluoja Pärnu mnt. 30a. Projekte võib esitada kolmele meetmele: mikroettevõtluse toetamine – meede 1, külakeskkonna arendamine – meede 2 ning Mulgimaa omapära ja konkurentsivõime tugevdamine – meede 3.

Vajalik teave ja materjalid on saada Mulgimaa Arenduskoja kodulehel www.mulgimaaarenduskoda.ee. Piirkondlik infopäev taotlusvoor 10. oktoobril kell 18.

Piret Leskova,
Mulgimaa Arenduskoja tegevjuht

Edukas hooaeg

Andres Liiviste on olnud sellel aastal edukas 400 m tõkkejooksja. Pronksmedalini jõudis ta Eesti meistrivõistlustel ajaga 53,27. Septembrikuus näitas ta aga samal distantsil kõikidele kanda kaugel Tai-



vanis Taipei: kuldmedal tuli pingelises võistluses ukrainlase Oleksander Hodakoiga 21. kurtide olümpiamängudel. Aeg 52,83 on uus Viljandimaa rekord. Ukrainlane sai ajaks 52,87 ning kolmandaks jäänud hiinlane Lua Rui aeg oli 54,53.

Andres on visa võitleja ning oskab kaasvõistlejaid alati lõpusirgel üllatada ning oma jõudu oskuslikult kogu distantsil jagada.

Medali väärtust tõstab ka see, et mees töötab vahetustega «Textuuris» ning treenib tööst vabal ajal kohaliku gümnaasiumi staadionil. Staadioni rajakate ei kannata mitte mingisugust kriitikat ning eriti ohtlik on treenida tõkkejooksu vihmase ilmaga.

Palju õnne, olümpiavõitja!
Karksi Vallavalitsus otsustas premeerida Andres Liivistet eduka esinemise eest 20 000 krooniga. Nüüdseks on teada, et vabariigi valitsus premeeris sportlast 120 000 krooniga.

Leo Liiber,
spordikomisjoni esimees

Kohtumine noortevahetuses osalenutega

19. septembril kohtusid Tuhalaane küla esindajad suvel Tuhalaanes ja Lelles laagris olnud noorte ning nende juhendajatega. Kokkusaamise eesmärk oli saada toimunu kohta tagasisidet ja mõelda uutele noorte projektidele.

Lähtuvalt külade VIII maapäeva noorte töörühma tulemustest, keskenduti järgmisel kahel aastal enam põlvkondade koostöö arendamisele. Tegevus toimus neljas rühmas, kus noored koos suviste juhendajatega panid kokku neli projektiideed.

Töö toimus kohtuistungi põhimõttel, kus iga töörühm valis enda hulgast sõnumitooja, kes kandis ette projekti idee, ning kaitsja ja süüdistaja. Kaitsja ülesanne oli oma rühma idee plussid välja tuua ning süüdistaja pidi esile tooma võimalikud ohud. Ülejäänud meeskonnad kiitsid ideed heaks või lükkasid tagasi. Külaliikumise «Kodukant» poolt olid kohtumõistjad Mai Kolnes ja Heleriin Jõesalu.

Kõik neli projektiideed olid omanäolised ja erineva suunaga.

Loodetavasti on külaliikumise esindajatel nüüd paremad võimalused noortele uusi projekte välja töötada, sest noorte ootused on neil teada.

Noorte juhendajad Tuhalaane külast olid ühisel arvamusel: kõiki noorte ideid tuleks igati toetada, sest nemad peavad jätkama elu maal. Sama meelt olid teised juhendajad: pole ühtegi halba ideed, kõik on teostatavad, kui me toetame ja julgustame noori oma mõtteid ellu viima.

Viivika Sarv

Tunnustame kultuuri loojaid

Valla kultuurikeskusel on traditsioon kord aastas tunnustada kultuuri loojaid auraamatusse kandmisega. Sinna kantakse isikud, kelle tegevus on või on olnud suunatud Karksi valla traditsioonilise kultuuri teadvustamisele, väärtustamisele, säilitamisele ja edasikandmisele, aga ka vaimse kultuuripärandi taas-elustamisele nii algsetes kui ka uuenedu vormides.

Karksi valla isetegevusliku ja professionaalse kultuuri varamu liikmed kantakse auraamatusse nende 5-ga või 0-ga lõppeva juubeli- või sünniaastapäeva aastal, alates 60. juubelitähtpäevast. Ettepanekuid auraamatusse kandmise kohta võivad teha kõik juriidilised ja füüsilised isikud.

Ootame isikute nimesid ja ülevaadet nende kultuuriloolisest tegevusest kultuurikeskusesse 19. oktoobriks, auraamatusse kandmine toimub 23. oktoobril oma maja viienda aastapäeva pidustuste ajal.

Kai Kannistu

Meefestival kujunes sündmuseks

11. ja 12. septembril toimus Karksi-Nuias meefestival, kus arutati tõsiseid mesindusala probleeme, kuulati erialaseid loenguid, pakuti kultuurilist meelelahutust ja laadamõnu.

Meefestivali avas ordulinnuses Karksi tänavune ordumeister Kert Vallas. Kultuuriprogrammi „Muusika ja müstika“ korraldamisele aitasid kaasa Karksi-Nuia noortekeskus ning muusikud meilt ja mujalt. Tuulemängu seadsid üles valla haljastusbrigaad, Heino Univer ja Enno Toomla.

Selts tänab Polli Aiandusuuringu Keskust, Seedri talu, Eesti Mesinike Liitu, meie meistermesinikku Antu Rohtlat, Põllumajandusministeeriumi, kohalikkude omaalgatusprogrammi, Karksi Vallavalitsust, Karksi Valla Kultuurikeskust, Karksi-Nuia raamatukogu ja turismiinfokeskust, Karksi-Nuia Lasteaeda ja Tuhalaane külamaja.

Ürituse heale kordaminekule aitasid kaasa õppetubade juhenda-

jad, meetoitude valmistajad, lilleseadjad ja isetegevuslased. Erich Mägi jäädvustas sündmuse videofilmile.

Täname kõiki laadalisi, loengute ja kontsertide kuulajaid, müüjaid-ostjaid, isetegijaid, abistajaid ja kaasalööjaid! Üritusele aitas kaasa päikseline sügisilm.

Kui kõik läheb hästi, siis kohtume järgmisel sügisel uuesti.

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi juhatuse nimel

Leili Nael

Psühholoogia-alane koolituspäev

Koolitusseminar lastevanematele ja pedagoogidele toimub 26. oktoobril kella 14–17 gümnaasiumi aulad. Lektor on psühholoog-õppejõud Toivo Niiberg.

Loengut läbivad teemad on meeste ja naiste psühholoogilised erinevused, soorollide tajumine ja hoiakud, positiivseks lapsevanemaks olemine, lapsevanema ja õpetaja roll, tüdrukute ja poiste koolirõõm ning seda mõjutavad tegurid.

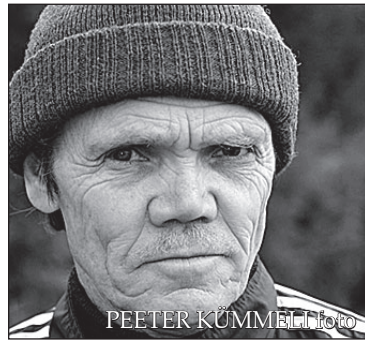
Koolituspäeva idee sai alguse Lastekaitse Liidu ja Viljandi Lastekaitse Seltsi seminarist eelmise aasta novembris Kopra talus. Seal jäi soovitusena kõlama vanemakoolituste ja nõustamistegevuste kaudu tõsta lapsevanemate teadlikkust.

Gümnaasiumi hoolekogu esimehe Andi Sõmmeri, sotsiaalpedagoog Virve Jassiku ja psühholoog Hille Krusbergi eestvedamisel valmis projekt „Teadvustame positiivset vanemlust ja õpetajat: soostereotüüpide tajumine ja hoiakud“. Projekti rahastas Hasartmängumaksu Nõukogu.

Jääme ootama aktiivset osavõttu.

Hille Krusberg,
projektijuht, psühholoog

Õnnitleme Mart Kursi!



10. oktoobril tähistab teenekas spordipedagoog ja treener Mart Kurs oma 65. sünnipäeva.

Jõgevamaalt pärit juubilar on kogu oma elu olnud suur spordientusiast. Noorena oli ta ise hea keskmaajooksja. Pärast Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuuriteaduskonna lõpetamist pühendus ta noorte õpetamisele ja vabariigi valdade suvemängudel auhinnalisi kohti ning gümnaasium on olnud maakonna paremaid koole spordis.

Aastaid on Mart Kurs korraldanud jaanijooksu ning on olnud mitme vallas toimunud võistluse eestvedaja. Ta on aktiivselt kaasa löönud vallavolikogu spordikomisjoni töös.

Karksi Vallavolikogu andis Mart Kursile pikaajalise viljaka õpetaja ja treeneritöö ning valla spordielu edendamise eest Karksi valla teenetemärgi.

Tema paljude õpilaste, kolleegide ja spordiringkondade nimel

Leo Liiber

KARKSI VALLAVOLIKOGUS

24. septembri istungil

Osa võtsid Ülle Adamson, Anne-li Arraste, Jüri Eesik, Katrin Kivistik, Pjotr Krjutškov, Harri Kunimägi, Leo Liiber, Raivo Lill, Heino Luik, Leili Nael, Maire Sala, Enn Sarv, Raimo Sarv, Tarmo Simson, Urmas Villbach ja vallavanem Arvo Maling. Puudusid Liidia Klaas, Raivo Lill ja Heina-ri Reinbach.

♦ Anti kooskõlastus Viljandi maa-konna teemaplaneeringule „Maa-konna sotsiaalne infrastruktuur aastatel 2009—2015“. Otsustati mitte nõustuda teemaplaneeringule lisatud Karksi valla kantide passis toodud seisukohaga, et üldkeskharidus-

se kättesaadavus võib halveneda.

♦ Anti Karksi valla aasta õpetaja nimetus August Kitzbergi nimelise Gümnaasiumi algklasside õpetajale Eda Luigele.

♦ Anti Karksi valla teenetemärk valla spordielu edendajale, teenekale spordipedagoogile ja treenerile Mart Kursile.

♦ Moodustati Karksi Vallavolikogu valimisteks 18. oktoobril 9-liikmeline jaoskonnakomisjon. Komisjoni esimeheks nimetati Maie Mooses ning liikmeteks Ülle Adamson, Aleksander Dobrus, Leeni Fomitšev, Kristi Kuusk, Liivi Loi, Rein Palu, Erna Pugal ja Kersti Saks ning asendusliikmeteks Piret Kask ja Milvi Birk.

KARKSI VALLAVALITSUSES

7. septembri istungil

Osa võtsid Arvo Maling, Dmitri Orav, Andi Sõmmer, Urmas Suurpuu, Peeter Uisk ja vallasekretär Inge Dobrus.

♦ Otsustati pikendada Aime Aasamäe hajaasustuse veeprogrammi põhjal 16. oktoobril 2008 sõlmitud toetuslepingu tähtaega 1. novembrini 2009.

♦ Otsustati teha hange lume lükkamiseks valla teedelt, tänavatelt ja elamuteni viivatelt teedelt aastatel 2009–2014.

♦ Anti kasutusluba Tartu mnt. 28 korterelamule Karksi-Nuias.

♦ Anti ehitusluba Erna Evertile Teearu ja Kaare 14 kinnistule vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamiseks Karksi külas ning Elmi Rullile veetorustiku rajamiseks Lilli külas.

♦ Määrati projekteerimistingimused lauda ümberehitusprojekti koostamiseks Saksaveski kinnistul Univere külas ning rajatise „Mastala-jaam, 0,4 kV maa- ja õhukaabel ja liitumiskapp“ projekti koostamiseks Metsakülas.

♦ Anti nõusolek osatühingule „Ronk“ geoloogilise uuringu loa väljastamiseks Ainja III uuringuruumile Ainjas, Lääne Regionaalse Maanteeametile geoloogilise uuringu loa väljastamiseks Timmo uuringuruumile Lillis ning aktsiaseltsile „Textuur“ välisõhu saasteloa väljastamiseks aadressidel Tööstuse 2 ja Tööstuse 5 Karksi-Nuias.

♦ Otsustati rahuldada 2 taotlust korraldatud jäätmeveo tingimuste muutmiseks ja 9 avaldust mitteliitumise kohta.

♦ Määrati Tuhalaanes Apteegi katastriüksuse jagamisel moodustunud katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed järgmiselt: Apteegi pindalaga 3744 m² ja Milko pindalaga 8286 m², mõlema sihtotstarve elamumaa.

♦ Kinnitati maa ostueesõigusega erastamise tingimused: Mati Saag erastab Metsakülas hoonete juurde 2,22 ha maad, koha-aadressiks määrati Välja.

♦ Muudeti Karksi valla 2009. aasta eelarvet. Suurendati tulusid ja lisati eelarvesse järgmised sihtotstarbelised eraldised kokku 721 194 krooni: laekumised kultuuri- ja kunstiasutuste majandustegevusest 52 000, Kaitseministeeriumilt 3000, Kultuuriministeeriumilt 115 500, Kultuurkapitalilt 2600, sihtasutuselt „Archimedes“ 312 432 ja toetus riigi eelarvest 235 662 krooni. Eelarvesse lisati järgmised kulud: Karksi-Nuia Noortekeskus — vaba aja ja kultuurikulud 52 000, Karksi-Nuia Muusikakool — muu kulu 7700, valla kultuurikeskus — vaba aja ja kultuurikulud 23 500 ja transport 33 000 krooni, August Kitzbergi nimeline Gümnaasium — töötajate palk 68, inventarikulu 2000, õppevahendid

21. septembri istungil

Osa võtsid Arvo Maling, Dmitri Orav, Andi Sõmmer, Urmas Suurpuu, Peeter Uisk ja vallasekretär Inge Dobrus.

♦ Eraldati reservfondist sporditegevuseks 25 316 ja noore õpetaja toetuse väljamaksmiseks 42 500 krooni.

♦ Otsustati premeerida Andres Liivistet 20 000 krooniga seoses olümpiavõiduga 400 m tõkkejooks kurtide olümpiamängudel Taipeis.

♦ Määrati toimetulekutoetus 49 taotlejale kokku 68 833 krooni ja ühekordne sotsiaaltoetus 17 abivajajale kokku 11 000 krooni, lasteaiatootoetus kolmeks kuuks 12 Karksi-Nuia lasteaias käivale lapsele, kolme ja enama lapsega pere õppetoetus 2009/2010. õppeaastaks 32 lapsele ja huvitegevuse toetus kolmeks kuuks 6 õppurile ning raske ja sügava puudega isiku toetus 15 vallakodanikule kokku 13 011 krooni.

♦ Tunnistati nurjunuks Karksi Vallavalitsuse 15.06.2009. aasta korraldusega nr. 308 väljakuulutatud Lilli koolimaja kinnistu võorandamise kirjalik enampakkumine.

♦ Anti Arvo Malingule luba valimisliidu „Koostöö“ avaliku ürituse korraldamiseks 10. oktoobril kella 9—15 Karksi-Nuia Keskväljakul ja Pärnu mnt. 1 kinnistul.

♦ Otsustati rahuldada 2 taotlust korraldatud jäätmeveo tingimuste muutmiseks ja 6 avaldust mitteliitumise kohta.

♦ Anti nõusolek Karksi-Nuias Kooli 6a kinnistul kasvava hõbepaju osaliseks mahavõtmiseks võra korrigeerimise eesmärgil, Põllu t. garaažide ja Põllu 7 kinnistu äärel kasvavate vahttrapuude (3 tk.) mahavõtmiseks ning Lossimäe t. 2 kinnistu kõrval kasvava kase mahavõtmiseks.

♦ Kinnitati maa ostueesõigusega erastamise tingimused Karksi-Nuias garaaži juurde Kivi tänaval: Epp Kõdar-Põkk erastab 76 m².

♦ Otsustati koormata Karksi valla munitsipaalomandis olev Lilli kiipeplatsi maa Luha kinnistu ja Lilli kultuurimaja kinnistu igakordsete omanike kasuks realservituudiga, mille sisuks on joogivee juhtimine Kivi kinnistult. Servituut seatakse tähtajatult ja tasuta.

♦ Määrati noore õpetaja toetus August Kitzbergi nimelise Gümnaasiumi õpetajatele Jaak Israelile ja Meila Israelile.

♦ Otsustati pikendada aktsiaseltsi „Textuur“ taotletava soojuse piirhinna kooskõlastamise tähtaega 24. oktoobrini 2009.



• 1. september oli ka Karksi-Nuia lasteaias põnev päev.

MAIE MOOSESE foto

KOOLIEELNE HARIDUS JA KASVATUS MÕJUTAVAD LAPSE TOIMETULEKUT KOOLIS

Koolieelse hariduse mõju lapse edasisele toimetulekule koolis on väga suur. Koolimineku ajaks on laps läbinud olulise perioodi oma eluteel ning on loonud pere ja/või lasteaiatoolaluse isiksuse kujunemisele järgmisele arenguetaapil.

Kool seab lapse ette juba esimestest päevadest palju ülesandeid (edukas õppetöö, kooli käitumisnormide ja traditsioonide tundmaõppimine ja omandamine, liitumine klassikollektiiviga, harjumine vaimse töö režiimiga) ning nende järgimine on vahetult seotud lapse varasema kogemusega.

Kõige ilmsemad on muutused lapse käitumises ja emotsionaalses seisundis. On lapsi, kellele kooliga kohanemine ei tekita erilisi probleeme. Üleminek uutesse tingimustesse ja kohanemine uute nõudmistega pole nendele probleem, nad tunnevad end koolis hästi, neil on hea kontakt nii õpetajaga kui kaasõpilastega ning nad tulevad hästi toime. Kuid osa lapsi ei kohane koolieluga kergesti. Nad on rahutud ja tähelepanematud, tihti sotsiaalselt isoleeritud, hirmul või pidurdunud, neil pole head kontakti õpetajaga, tekivad õpiraskused. Suutmatuse kohaneda saavad alguse konfliktid õpetajaga, agressiivsus, koolist puudumised jne.

Lapse kooliga kohanemise kiirus ja kergus sõltuvad sellest, kas tal on kujunenud valmisolek suureks muutuseks oma elus. Seda kujundab kogu lapse koolieelne elu: keskkond, milles ta elab ja areneb ning inimesed, kes temaga suhtlevad ja tema arengut mõjutavad. Ettevalmistus algab palju varem. Ainuüksi tähtede tundmise või lugemisoskuse põhjal ei saa otsustada lapse koolivalmiduse üle. Arvestada tuleb lapse füüsilist, vaimset ja sotsiaalset arengut.

Kooliedukuse ennustamisel pööratakse üha suuremat tähelepanu arenenud sotsiaalsetele oskustele. Faktiteadmiste kõrval on olulised oskus eakaaslastega suhelda ning tulla toime oma tunnete ja iseendaga. Lapsel on raske koolis tähelepanelik olla, kui tahtlik tähelepanu pole arenenud. Kooliteed alustavat last ei kõida mitte tegevuse lõpptulemus, vaid tegevus ise. Laps peab oskama eakaaslaste hulgas olla ja suutma kohaneda

uue päevakavaga. Õpihimu ja soov maailma avastada saab alguse just koolieelses eas, kuid siis on rõhuasetus õppimisel läbi mängude. Mäng on lapse töö, mille kaudu arendame üldteadmisi, mõttelist tegevust, mälu, loogilist mõtlemist, oskust ja valmisolekut tegutseda kindlate instruksioonide järgi. Suunatud mängulise tegevuse kaudu areneb kiirelt lugemise, arvutamise ja kirjutamise oskus. Mängides õpib laps end ise pingutama, juhtima ja motiveerima. See ongi koolimineku ettevalmistamisel kõige olulisem.

6—7-aastase lapse arengut soodustavad aktiivne liikumine, stimuleeriv, mitmekesised liikumisvõimalusi ja kogemusi ning positiivseid eeskujusid pakkuv keskkond. Kehaline aktiivsus vähendab ka laste neurootilisust ja suurendab nende usku endasse. Tervise seisukohalt on oluline, et laps saaks võimalikult palju liikuda ja värskes õhus viibida.

Lapse haridustee esmased toetajad on pere ja eelkõige vanemad. Koolimineku on lapsele huvitava eluperioodi algus. Just siis vajab laps kõige enam oma lähedaste toetust.

Õppimine koos lapsega algab kohe pärast tema sündi. See, kuidas laps koolis toime tuleb, sõltub suuresti sellest, kui palju on vanemad pannud rõhku laste õpetamisele. Lapse teadmiste tase on peaaegu võrdelises seoses minutitiga, mis vanemad on temaga veetnud enne kooli.

Väga tähtis on õpetada lapsi enast armastama, kasvatades nendes enesest lugupidamist. Vanemate suhtumine lastesse ja käitumine lapsevanemana suurendab või kahandab oluliselt neid omadusi. Iseenda väärtustamine aitab lastel tunda ennast hästi, paremini taluda stressi ja parandab kindlasti ka nende võimalusi oma potentsiaali maksimaalseks kasutamiseks. Laps tunnetab hästi, kas teda armastatakse või mitte ning see mõjutab tema arengut. Vanemad peavad oma armastust lapse vastu väljendama selgelt ja sagedasti. On vaja rõhutada pidevalt, et vanemad hoolivad neist tingimusteta ja lapsed mõjutavad elu positiivselt.

Juba päris pisikesena matkivad lapsed täiskasvanuid ja omandavad

üsna varakult hea ja halva, mida nad näevad. Seepärast on tähtis, et vanemad ise headest kommetest kinni peavad enne, kui nad seda lapselt nõudma hakkavad. Viisakas käitumine mõjutab lapse sisemise mina kujunemist ja suhteid kaaslastega. Sisese juurdunud viisakus teeb suhtlemise kergeks. Kui ümbritsev keskkond ei vasta lapse ealistele iseärasustele, huvidele ja vajadustele, tal on koduse armastuse ja helluse vaegus ning kui selline pingeline olukord kestab pikka aega, on käitumishäired terve psüühika normaalne reaktsioon ebanormaalsele olukorrale. Käitumishäired aga kahjustavad toimetulekut.

Kuigi käitumishäired ilmnevad sageli alles koolis, jääb enamik nende tekke põhjustest tihti varasemas arengujärku. Kui laps õpib tundma rõõmu oma edusammudest, oskab nautida iseenda kasvamist ja arenmist, siis tunneb ta end koolis hästi ja vabalt ning suudab kergemini omandada kõike uut.

Kasvatuse ülesanne ongi tagada lapsele kasvukeskkond, kus ta saab oma sünnipärasest potentsiaali kõige paremini arendada – see tähendab tingimusi, kus talle on tagatud liikumist ja tegevusvabadust, arengut soodustavad töövahendid, ilu, kord ja puhtus. On oluline, et kasvatases toimiksid ühesugused nõudmised, sest hoiakutel, mille lapsed omandavad enne koolimineku, on suur mõju nende õpivalmidusele.

Taas alustas gümnaasiumis eelkool. Tunnid toimuvad esmaspäeviti kell 11.

Eelkooli oodatakse lapsi, keda järgmisel aastal ootab koolitee, eelkõige neid, kes pole käinud lasteaias, kuid tulla võivad lasteaias käivad lapsed, kellel on raskusi kohanemisega, või lapsed, kes soovivad tutvuda kooli, õpetajate ja kooli korraga.

Eelkool ei tähenda ainult õppimist koolipingis, vaid ka uusi kaaslasti ja oskust nendega suhelda, toimetulekut täiesti uues keskkonnas. Eelkoolist saadud teadmised ja oskused muudavad kooliga harjumise tunduvat lihtsamaks.

Ille Mõts,
eelkooli- ja klassiõpetaja

MEELDIV ÕHTUPOOLIK UUENENUD KOOLIMAJAS

18. septembril kogunesid Karksi Haridusseltsi liikmed koolimaja, et vaagida tehtut ja plaanida tulevikku. Päev oli sügiselt päikseline ja kogunes palju osavõtjaid.

Direktor Kalle Vister viis meid kooli tutvustades renoveeritud ruumidesse ekskursioonile. Oo, millised olud on loodud hariduse omandamiseks meie valla õpilastele! Kaudid tööõpetuse klassid, puhtusest särav söökla ja kohvik, avar valgusküllane garderoob, igati tänapäevane jõusaal, võimla, ujula ning raamatukogu. Kõik tingimused on olemas. Ole ainult hakkaja, õpi ja arene! Meeldisid ruumide mahe värvitoon ja puhtus.

Haridusseltsi tegutsemise algu-

sest on möödunud üheksa aastat. Margus Mõisavald oli koostanud huvitava fotomontaaži, milles saime ülevaate seltsi tööst. Tagasivaade tehtule oli südamluult mõnus.

Meeldiv olemine jätkus kohvilauas, mille oli katnud seltsi hea ingel Hille Krusberg meie patrooni Heino Luige abiga. Volikogu esimees pajatas külaskäigust Nauksenisse. Saime mõndagi huvitavat teada lätlaste elust-olust. Rõõmustas ühisprojekt, mille tulemusena peaks Karksi-Nuia ja Ruhja vaheline tee saama järgmisel aastal asfalteeritud.

Ei saanud üle ega ümber ka aasta tähtsündmusest – kohalike omavalitsuste volikogude valimistest.

Helve Joon kutsus meid kõiki valimistel osalema ning andma oma hääle võimekaile kandidaatidele, kes oskaksid suunata valla arengut. Kuna selts astub 10. tegevusaastas- se, leidis proua Joon, et tuleks tõhustada kodu-uurimuslikku tegevust ning arendada koostööd teiste seltsidega.

Kui mõnusad inimesed koos, möödub aeg kiiresti. Akki hakkas kõigil kibekiire, kes uuele koosolekule (valimised ju tulemas!), kes auto või bussi peale (nagu kooliajal), aga hinge jäi rõõm kokkusaamisest. Täname direktor Kalle Visterit, kes alati leiab meie jaoks aega. Suur tänu Laima Kupstitele. Usu, Sinu keedetud kohv on parim! Kõigile seltsi liikmeile ilusat sügist ning peatset jälleägemist!

Karksi Haridusseltsi nimel
Reet Kõõra ja Aino Kauts



• Meeldiv õhtupoolik Kitzbergi gümnaasiumiumis. Direktor Kalle Vister näitab õpetajatetuba.

MARGUS MÕISAVALLA foto

VALIMISTE ERI

18. oktoobril on kohaliku omavalitsuse volikogu valimised

Karksi Vallavolikogu valimistel osaledes saate võimaluse kaasa rääkida valla arengu üle otsustamisel ning igatihe seaduslike õiguste ja vabaduste tagamisel koduvallas. Valima mitte minnes annate neljaks aastaks kohaliku elu küsimustes otsustamise teistele, sest volikogu otsused on kohustuslikud kõigile, ka neile, kes valimas ei käinud.

Sel aastal on valimispäev 18. ok-

toobril. Eelhääletamise päevadel 12.–14. oktoobrini on valimisjaoskond (hääletamisruum Viljandi mnt. 1 teisel korrusel koosolekute ruumis) avatud kella 12–20, valimispäeval 18. oktoobril (hääletamisruum Viljandi mnt. 1 esimesel korrusel sinises saalis) kella 9–20.

Eelhääletamise ajal saab hääletada nii väljaspool elukohta kui ka valija asukohas. Hääletama minnes tuleb

kaasa võtta isikut tõendav dokument (näiteks pass, isikutunnistus, juhuluuba, pensionitunnistus), millel on isiku nimi, sünniaeg või isikukood ja foto. Valijakaarti pole vaja kaasa võtta!

Lisaks on võimalik alates 8. oktoobril kella 9-st kuni 14. oktoobril kella 20-ni hääletada elektrooniliselt veebilehel <http://www.valimised.ee>.

Kui valida sooviv inimene terviseisundi või mõne muu mõjuva põh-

juse tõttu ei saa hääletada valimisjaoskonnas, siis võib ta esitada kirjaliku taotluse kodus hääletamiseks. Selles tuleb märkida põhjus. Taotlust saab esitada enne valimispäeva ja valimispäeval kella 16-ni kas jaoskonnakomisjonile või vallavalitsusele. Kodus hääletamist korraldatakse vaid valimispäeval 18. oktoobril.

Valimispäeval 18. oktoobril pole hääletajatele valimisjaoskonda jõud-

miseks ja kojusõiduks bussiliiklust korraldatud.

Lugupeetud valijad, kasutage oma võimalust kaasa rääkida järgmisel neljal aastal kohaliku elu küsimuste otsustamisel. Tulge ja andke oma hääli kandidaadile, keda peate kõige õigemaks esindajaks vallavolikogus.

Inge Dobrus,
Karksi valla valimiskomisjoni esimees



112. Arvo Maling,
1967, Leeli küla,
Karksi Vallavalitsus



113. Madis Aednik,
1954, Karksi-Nuia,
OÜ „Metatron”



114. Hendrik Agur,
1965, Polli küla,
Gustav Adolfi
Gümnaasium



115. Jevgeni Fomitšev,
1951, Karksi-Nuia,
AS „Nuia PMT”



116. Silvi Hannus,
1957, Karksi-Nuia,
August Kitzbergi nimeline
Gümnaasium



117. Jüri Kert,
1946, Karksi,
MTÜ Õlletootjate Liit



118. Katrin Kivistik,
1966, Karksi-Nuia,
lasteaed,
vallavolikogu liige

„Koostöö” ootab valijatelt mandaati

Austatud Karksi Vallavolikogu valija! 18. oktoobril on Teil võimalus otsustada, keda usaldate korraldama oma koduvalla käekäiku. Valitavad 15 vallavolikogu liiget kujundavad valla näo ning otsustavad nelja järgmise aasta prioriteedid ja tegevussuunad.

Valimisliidu „Koostöö” nimekirja osaleb valimistel neljandat korda, sealhulgas olles viimased seitse aastat Karksi vallavolikogus ja valitsuses juhtiv jõud. Valimisliidu vallavanema kandidaadil Arvo Malingul on pikaajaline valla juhtimise kogemus.

Valimisliit ühendab endas erinevatel elualadel missioonitundega aktiivseid inimesi, kes on oma tegudega näidanud oma vallast ja inimestest hoolimist. Valimisliit ei aja taga parteide üleriigilisi eesmäärke, vaid tegutseb Karksi valla hüvanguks.

„Koostöö” liikmed peavad oluliseks tähelepanu lastega peredele. Eesmärk on tagada vallas positiivne iive. Vald on võtnud enda kanda võimalikult palju laste haridusega seotud kulusi. Valla asutustes on kohamaksust vabastatud iga pere kolmas ja järgnev laps. Uus lasteaed ja gümnaasiumi algklasside õppekorpus on parandanud laste arendamise tingimusi. Käima on liikatud laste isetegemist sisustav ja silmaringi laiendav noortekeskus.

Väikese omavalitsuse kestmise võtmeküsimus, kuid ka inimeste vara väärtuse säilimise garantii on kohapealne konkurentsivõimeline haridus. Seega on valimisliidu „Koostöö” eriline prioriteet gümnaasiumihariduse andmine ja selle kvaliteet Karksi-Nuias. Mida tugevam on vundament, seda rohkem korruseid võib majale ehitada. Sama kehtib hariduses. Seetõttu peame oluliseks laste õppetööd toetavate logopeedi, psühholoogi, pikapäevatühmateenuse jne. olemasolu juba algklassides.

Suurt tähelepanu pöörame teede korrasramisele. Koostöö riigiga on renoveeritud Karksi-Nuia peatänavad. Karksi-Nuiast Karksinäe rajatud valgustatud kergliiklustee. Lisaks on nelja aastaga remonditud 10 kilomeetrit külateid ja tänavaid. Järgmise aasta suve lõpuks saab kõvakatte Karksi-Nuia–Lilli–Ruhja maantee.

Tee on peamine infrastruktuur, mida kasutavad kõik. Seetõttu on oluline, et tee oleks korras ja hästi hooldatud nii suvel kui talvel. Valimisliidul on kindel soov koostöös Maanteeametiga viia järgmisena kõvakatte all Ahimäe–Tuhalaane–Morna riigitee ning igal aastal remontida vähemalt 3 kilomeetrit vallateid ja tänavaid. Veel sellel aastal valmib Rahumäe tänava ehitusprojekt

koos kõnniteega. Samuti jätkatakse lumetõrjet iga koduni.

Oleme seni olnud aktiivsed abiraha taotlema ja investeerima: valda on toodud aastatel 2005–2009 üle 21,5 miljoni krooni tagastamatut abi ning investeeritud on kokku 63 miljonit krooni, mis on veerand nelja aasta eelarve mahust.

Valminud on ehitusprojektid vana lasteaia hoone renoveerimiseks noortekeskuse ja eakate ruumideks ning juurdeehitusena on projekteeritud muusikakooli ruumid. Selle projekti elluviimist toetab vabariigi valitsus 4,7 miljoni krooniga. Samuti on valminud ehitusprojekt gümnaasiumi staadioni renoveerimiseks. Staadioni rekonstrueerimiseks on vallale eraldatud Euroopa Liidu abina 5 miljonit krooni. Need rajatised valmivad lähimatel aastatel.

Viimastel aastatel on Mulgimaal asuvad vallad teinud tugevat koostööd, et tutvustada Mulgimaad kui turismi- ja elamispiirkonda. On vaja jätkata tihedat koostööd valdade, mittetulundusühingute ja kõigi Mulgimaa arengust huvitatud isikutega. Toetame igakülselt kodanikeühendusi ja mittetulundusühinguid piirkonna arengut toetavate projektide omafinantseeringute katmisel. Tugevalt tuleb arendada Karksi valla peamist turismi- ja elamispiirkonda Karksi ordulinnust ning teha tihedat koostööd Riigimetsa Majandamise Keskusega Lilli ja Rutu turismi- ja elamispiirkonna arendamisel.

Aasta tagasi alanud majanduslangus pole jätnud ka meie valda puudutamata. Vähenenud on valla tulud. Tekkinud olukorras on oluline, et vald suudaks hoida eelarve tasakaalus, jätkata investeringuid ja pidada silmas, et inimesed saaksid vallalt võimalikult palju heaoluks vajalikke teenuseid, ning abistada neid, kes seda vajavad.

Oma valimisprogrammi täitmiseks moodustame vallavalitsuse juurde konkreetsete valdkondade eest vastutavad meeskonnad. Sest ainult koostöös suudetakse välja pakkuda parimad lahendused.

Valimisliit „Koostöö” pakub järjepidevust ja stabiilsust, olles vallavolikogus mitu aastat suurim jõud. Meie liikmed on kompetentsed, vastutusjulged ja arengule suunatud inimesed, kes suudavad leida parima tee tänases raskes olukorras valla ülesannete täitmiseks, hoida kurssi inimeste heaolule ja valla arengule.

Alustatud tegevuste lõpetamiseks ja valimisprogrammis välja toodud eesmärkide elluviimiseks vajab valimisliit „Koostöö” valla elanikelt kindlat uuenud mandaati. Tulge valima!

Arvo Maling
valimisliidu „Koostöö” liikmete nimel



119. Liidia Klaas,
1955, Polli, Polli Aiandus-
uuringute Keskus,
vallavolikogu liige



120. Harri Kunimägi,
1965, Sudiste küla,
VMT Tehased,
vallavolikogu liige



121. Ly Laanemets,
1963, Lilli küla, Riigimetsa
Majandamise Keskuse
Sakala puhkeala



122. Indrek Lepik,
1959, Karksi küla,
OÜ „Remos”



123. Leo Liiber,
1951, Karksi-Nuia,
spordikool,
vallavolikogu liige



124. Dmitri Orav,
1977, Karksi-Nuia,
Karksi Vallavalitsus,
vallavalitsuse liige



125. Indrek Palu,
1977, Karksi-Nuia,
noortekeskus



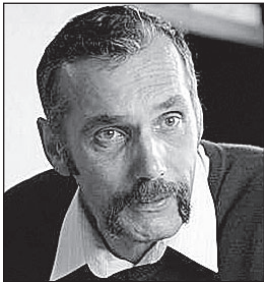
126. Olavi Pilk,
1966, Karksi-Nuia,
OÜ „MNR Ehitus”



127. Heinari Reinbach,
1966, Karksi-Nuia,
„Sunfab” OÜ,
vallavolikogu liige



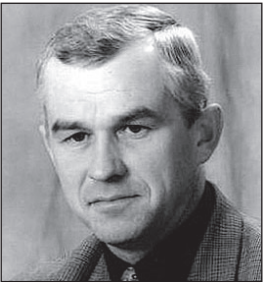
128. Enn Sarv,
1959, Tuhalaane,
FIE „Laanepuit”,
vallavolikogu liige



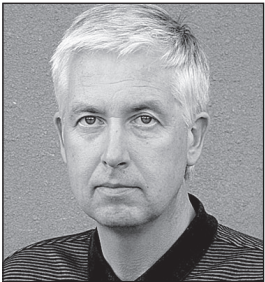
129. Raimo Sarv,
1951, Karksi-Nuia,
AS „Textuur”,
vallavolikogu liige



130. Urmas Suurpuu,
1972, Tuhalaane küla,
FIE, vallavalitsuse liige



131. Andi Sõmmer,
1958, Pöogle küla,
AS „Monopol”,
vallavalitsuse liige



132. Arne Tae,
1958, Karksi-Nuia,
AS „Nuia PMT”



133. Katrin Veevo,
1956, Karksi-Nuia,
August Kitzbergi
nimeline Gümnaasium



134. Urmas Villbach,
1961, Karksi,
OÜ „Larvesen”,
vallavolikogu liige

Pannkoogihommik

Hea Karksi valla valija! Valimisliit „Koostöö” kutsub pannkoogihommikule laupäeval, 10. oktoobril kell 10 Karksi-Nuia Keskväljakul.

Meie valimisliidu liikmed pakuvad pannkooke, tutvud lähemalt meie eesmärkidega ja saad kaasa anda soovitusi valla arengu tõhustamiseks.

Pannkoogihommikule lisavad särtsu igamehe kahevõistlus mägiratta aeglustussõidus ja nooleviskamises ning pisiperel on võimalus joonistada ilusaid sügispile. Parimatele ning loosiõnnega osalejatele on toredad auhinnad. Paku oma perele ja endale kena hommikupoolik ning tutvuge meie programmi ja kandidaatidega isiklikult. Koostöö on edu pant!

Valimisliit «Koostöö» kutsub koduvalla arengu üle aru pidama

- E, 5. oktoobril kell 17.30 Sudiste külamajas
- T, 6. oktoobril kell 16 Polli infotoas
- T, 6. oktoobril kell 18 Karksi külamajas
- K, 7. oktoobril kell 11 Lilli külamajas
- N, 8. oktoobril kell 14.30 Tuhalaane külamajas

- E, 12. oktoobril kell 17.30 valla kultuurikeskuse sinises saalis

Koosolekutel tutvustavad valimisliidu plaane ja kuulavad elanike mõtteid valla elu paremaks kujundamisel vallavanem Arvo Maling ja teised valimisliidu «Koostöö» kandidaadid.



135. Heino Luik



136. Toivo Kõss



137. Leili Nael



138. Peeter Uisk



139. Veljo Urm



140. Anneli Arraste



141. Laili Lamp



142. Alli Laande



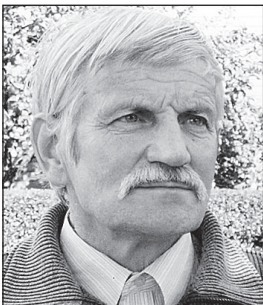
143. Hille Krusberg



144. Kalle Peik



145. Malle Ereline



146. Heino Univer



147. Toomas Vene



148. Ants Kalam

Eesti Keskerakonna valimisplatvorm

18. oktoobril tuleb vallarahvas valima järgnevas neljaks aastaks uut volikogu koosseisu. Need on taasiseseisvunud Eestis juba kuuendad kohalikud valimised.

Ühise valimisplatvormiga deklareerivad Eesti Keskerakonna valimisnimekirjas kandideerijad oma tahet tegutseda Eesti praeguses raskes majanduslikus olukorras ja poliitiliste pingete vähendamise vajalikkuse tingimustes kindlalt Karksi valla elanike huvides. Meie jaoks on sotsiaalses hierarhias peamine tähendus sõnal „inimene“, alles seejärel tähtsustame sõnu „ettevõtja“ ja „prominent“.

Oleme riigi eri gruppide huvide tasakaalustatud arengute poolt. Meie siht on ära hoida või leevendada äärmuslikke, rahva enamusele kahjulikke tendentse Karksi valla arengus. Oleme mures põllumajanduse hinnapoliitika ja regionaalpoliitika olematuse pärast.

Eesti Keskerakonna programmis on kirjas: „Erakond peab väga oluliseks vältida Eesti ühiskonna liigset varanduslikku diferentseerumist.“ Meie eesmärk on tugeval ja laiapõhjalisel keskklassil põhinev ühiskond. Seda aitaks tunduvalt paremini saavutada astmeline tulumaks, mis ükskord tuleb niikuinii.

Minnes vastu eelseisvatele valimistele, pakume Karksi vallas lahendusi järgmistele eluvaldkondadele.

I Sotsiaalselt turvaline kodukoht

Eitamata ettevõtluse arendamise suurt tähtsust, näevad selle valimisplatvormi taga seisvad inimesed sotsiaalsete vajaduste parema rahuldamise kohustust. Teame, et just noorte perede ning eakate ja puuetega inimeste hea toimetulek on põhiväärtusi hindava kohaliku

võimu alus, loob kodukohas turvalisuse tunde.

1. Tunnustame iga inimese õigust kodule.
2. Tagame tasuta koolitoidu põhij- ja keskastme õpilastele.
3. Peame oluliseks ja jätkame kodulähedast hoolekannet.
4. Rakendame töötuid avalikel töödel.

II Turvaline kodukoht

Meie prioriteediks on alati olnud turvaline ja tõhus korrakaitse.

1. Suurendada omavalitsuse teadlikkust ja suutlikkust õiguskorral tagamisel: korrakaitsekomisjoni loomine järgmises volikogus.
2. Tõhustada koostööd kohaliku konstaablijaoskonnaga.
3. Koostada turvalisuse tagamise arengukava, mis eeldab asjakohast riskide analüüsi, mille alusel moodustatakse konkreetne tegevuskava.
4. Ehitada Karksi külla Pargi tänav ringtee äärde kõnnitee.

III Ettevõtlust ja töökohtade loomist toetav kodukoht

Kohalik omavalitsus peab aktiivselt toetama ettevõtlust ja uute töökohtade loomist.

1. Toetame väikeettevõtjaid Euroopa Liidu nõuete täitmiseks vajalike investeeringute taotlemisel (keskkonna-, tööohutus- ja hügieeninõuded).
2. Toetame kohalike toormealike (mets, kruus, liiv) kasutamist kohaliku ettevõtluse edendamiseks.
3. Võimaldame uute töökohtade loomisel maakasutusõigust ja infrastruktuuri kasutamist vastavalt võimalustele (vesi, kanalisatsioon jt.).

IV Maaelu väärtustav kodukoht

Oleme seisukohal, et maaelu ja

põllumajandus ei tohi olla teisejärguline valdkond. Meie eesmärk on maaelu elavdamine.

1. Omavalitsuse esmane ülesanne maaelu heal toimimisel on tagada infrastruktuuride kättesaadavus: kohalikud teed, elekter, internet, bussiliinid, kauplus, postside jt.
2. Maade munitsipaliseerimine kodukoha arenguks on hädavajalik. Omavalitsus peab koordineerima maade kasutamist vastavalt piirkonna arengu vajadustele.
3. Peame oluliseks tootjate ühistevõime arendamist, mis toob maale rohkem kapitali.
4. Toetame maaeluks vajalike riigiasutuste säilitamist maakohades.

V Haritud kodukoht

Kodukoht peab olema haridus- ja kultuurikeskne paik, kus igal lapsel ja noorel on turvaline ja arenev elada. Majanduskriisist uuele tõusule saab Eestit suunata vaid haridus- ja teaduspoliitiliste otsuste toel. Eesti saab tulla kriisist võitjana välja vaid siis, kui tõuseb konkurentsivõime rahvusvahelisel turul. Hariduse valdkonnas saab riik hästi toimida vaid koostöös kohalike omavalitsustega.

1. Peame oluliseks, et iga laps saaks kooliks ettevalmistuse lasteaia või koolieelses õpperühmas.
2. Gümnaasiumiharidus peab olema igale võimekale õpilasele tasuta kättesaadav.
3. Väärtustame spordi-, kunsti- ja huviringide tegevuse kooli juures.
4. Peame oluliseks iga kodukoha pingutusi oma õpetajate toetamisel, sest tahame näha oma ainsat kooli, August Kitzbergi nimelist Gümnaasiumi vabariigi paremate hulgas.

VI Kultuurne kodukoht

Väärtustame jätkuvalt kodukoha ajalugu.

1. Toetame kohaliku kultuuri-



149. Anna-Liisabet Soots



150. Malle Leppik



151. Maarika Meier



152. Allan Palu



153. Koidu Vainomäe



154. Juhan Tops

elu edendamisele suunatud seltside, muusika- ja tantsukollektiivide ning rahvuskultuuriseltside tegevust.

2. Peame oluliseks mittetulundusühingute ja eraisikute mõttealgatusi kodukoha ajaloolise tausta väljatoomisel ja paikkonna omanäolisuse tagamisel.
3. Peame oluliseks eakate aktiivse tegevuse soodustamist ja toetamist.

VII Looduslähedane kodukoht

Taotleme elamisväärse kodukoha loomisel avaliku ruumi sellist korrastatust, mis vastaks inimeste vajadustele parimal viisil.

1. Toetame algatusi, mis on suunatud elamistingimuste tervislikuks ja stressivabaks tegevuseks vaba aja veetmisel.
2. Viime koos vallaelanikega ellu ettepanekuid tervisespordi-, matka- ja loodusõpperadade loomiseks.
3. Säilitame miljööväärtuslikumad ja pärandkultuuriga kaitsealad.

VIII Noortesõbralik ja sportlik kodukoht

Noorte põlvkond kujundab kodukoha tulevikku.

1. Peame oluliseks, et lastel ja noortel oleks mänguväljakuid, spordiradu jms., kus kogu pere saaks sportida.
2. Tunnustame noorte omaalgatuslikke projekte. Peame väga oluliseks avatud noortekeskuse tegevust.
3. Toetame õpilasmaleva ülevallalist tegevust ja igale noorele tegusa suve võimaldamist.

Meie valimisplatvorm on rajatud avatusele ja usaldusele. Kutsume kõiki valla poliitikahuvilisi vaagima üheskoos valla arenguteid ja võimalusi. Meie põhiseisukohad jäävad muutmatuks valimiste tulemustest sõltumata.

Avaldame lootust heale koostööle enne ja pärast valimisi kõigi kohalike poliitikutega, kellel on meiega ühised või sarnased eesmärgid inimeste elujärje parandamisel.

Nende eesmärkide poole pürgijatele pakume koostööd nii oma erakonnas kui ka koalitsioonis volikogus. Lähtume eeldustest, et valimisplatvormi toetavad kandidaadid on pärast valimisi osa nendest, kellele usaldatakse valla elu juhtimine ja vastutus.

KES SIIS VEEL!

See pealkirjas toodud mõte sai hiljuti Tallinnas Eesti Keskerakonna valimiskonverentsil juhtlauseks Keskerakonnaga sarnaselt mõtlevaltele inimestele kohalike valimiste eel. Lisaks meie ühises valimisplatvormis kirjapandule tahan avaldada veel mõtteid nii erakonna kui ka isiklikust seisukohast vaadates.

Taasiseseisvunud Eesti omavalitsused on ennast otsinud juba ligemale kaheksateist aastat. See on piisavalt pikk aeg, mille jooksul olakse ka ise tubliski muutunud. Eesti omavalitsused on palju õppinud ja korda saatnud hariduse, sotsiaalhoolekande, kultuuri ja kommunaalmajanduse valdkonnas. Samas on aastate jooksul kuhjunud hulk lahendamata probleeme. Suurenenud on vaesus, varanduslik kihistumine ja kuritegevus. Süvenenud on maapiirkondade mahajäämus lin-

nadest, sest parem osa tööjõust liigub suurte linnade lähedusse või hoopis välismaale.

Teisalt ületavad paljud valdadele antud ülesanded nende võimalusi, mis räägib vajadusest vaadata üle riigi ja valla vahelkord.

Kõigi nende probleemidega puutuvad omavalitsused päevast päeva kokku, kuigi lahenduste võti ei asu alati nende käes. Vallal ju puuduvad otsesed majanduse arendamise kohustused. Ometi sõltub maapiirkondade elujõud sellest, kas me suudame vastu seista maamajanduse jätkuvale allakäigule. Peaksime rohkem tunnustama põllumajandust kui Eesti riigile majanduspoliitiliselt tähtsat majandusharu.

Juba ammu on selge, et maalt väljarände peatamiseks ja maaelu viisi säilitamiseks on vaja tekitada palju mittepõllumajanduslikke töö-

kohti, sest maarahva püsimine on toeks ka linnarahvale. Eriti pean vajalikuks elanike varustamist kvaliteetsete kodumaiste toiduainetega, sest nii aitame ergutada kohalikku tootmist ning anda inimestele tööd ja leiba. Kuidas seda kõike aga saavutada, kui praegu loeme lehtedest, et põllumehel makstakse leivavilja kilogrammist 1 kroon 20 senti ja piimaliitrist 2 krooni 85 senti?

Pooldame maapiirkondade keskj- väikeettevõtluse mitmekesisust. Peame otstarbekaks õppe-, katse- ja teadustalude arendamist. Pooldame ka osalise tööhõivega talude ja linlastele kuuluvate maakodude pidamist, sest need aitavad kaasa külaelu püsimisele. Seda kõike saab teha ka valla kaugemates kohtades, aga seda peab toetama riigi õige regionaalpoliitika, mida meil ju praegu paraku polegi.

Üks on selge – maarahvas ei tohi muutuda eksponaadiks vabaõhumuuseumis. Loomulikult ei ole põllumajandus ainuke maarahva elatusviis. Maaelu jääb püsima vaid tingimustes, mis võimaldab tegelda nii põllumajanduse kui ka alternatiivsete maaelu mitmekesisust toetavate valdkondadega. Kui riiklik üksikõiksus lööb jalad alt, siis sisuliselt õonestab riik oma vundamenti.

Keskerakond ei arvagi, et suured subsidiumid põllumajandusse on hea lahendus, kuid kui teised Euroopa riigid mängivad ühtede ja meie teiste reeglite järgi, anname hoobi Eesti põllumajanduse konkurentsivõimele.

Keskerakond tunnustab omavalitsuste vabadust liituda või mitte liituda teiste valdadega. Igasugune reform ja ühinemine eeldab kohalike elanike nõusolekut ning nende

osalemist ühinemise ettevalmistamisel. Omavalitsuste rahalised vahendid peavad aga olema vastavuses neile põhiseadusega seatud kohustustega.

Keskerakonna valimisnimekirja nimel



Heino Luik

Avaldame lootust heale koostööle enne ja pärast valimisi kõigi kohalike poliitikutega, kellel on meiega ühised või sarnased eesmärgid inimeste elujärje parandamisel.

„ISA- MAA” JA RES PUB- LICA LIIDU KANDI- DAA- DID



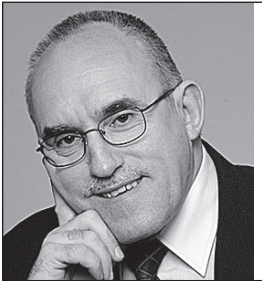
101. Andre Aavastik



102. Vladimir Averjanov



103. Kalle Gaston



104. Pjotr Krjutškov



105. Kati Kuusk



106. Ain Peensoo



107. Rudo Puks



108. Maire Sala



109. Tarmo Simson



110. Raimond Tammoja

„Isamaa” ja Res Publica Liidu põhimõtted Karksi Vallavolikogu valimistel

Visioon Karksi vallast aastal 2009

Hinnatud ja väärtustatud elupaik kõigile – nii noortele kui ka vanadele:

- konkurentsivõimelist haridust ja kaasaegset õpikeskkonda pakkuv,
- kultuuritegevust ja sportimisvõimalusi pakkuv ning tervislikke eluviise väärtustav,
- ettevõtlikkust toetav ja soodustav,
- traditsioone hoidev ja väärtustav.

Kvaliteetne haridus ning huvitav ja võimalusi pakkuv huvitegevus on tänase päeva võtmesõnad.

- Tagame August Kitzbergi nimelise Gümnaasiumi säilimise, et teenida kogu Lõuna-Viljandimaad.
- Toetame August Kitzbergi nimelise Gümnaasiumi arendamist, mis tagaks kooliõppe veelgi parema kvaliteedi ja atraktiivsuse.

• Toetame Karksi-Nuia Noortekeskuse tegevust.

• Mitmekesisime laste ja noorte huvitegevust. Lisaks praegustele tegevustele pakume võimalust lüüa kaasa noortele mõeldud ettevõtlusalastel koolitustel, et oleks varakult võimalik saada elukesket ülevaadet finantssüsteemi ja majanduse põhitõdedest.

• Koostöös eri õppeasutustega toome valda täiskasvanute täiendkoolitusi, erialast ümberõpet ja kutseõpet.

Mida arenenum on ettevõtlus ja kodanikuühiskond, seda tugevam on omavalitsus.

- Toetame senisest enam väikeettevõtete loomist ja arendamist ning tagame nende tegevuseks soodsamad tingimused.
- Toetame noorte, väike- ja alustavate ettevõtjate koolitust ja nõustamist.
- Abistame füüsilisest isikust ette-

võtjaid nende tegevuseks vajalike ruumide ja juriidilise nõustamisega.

• Loomme tingimused valla inimestele nende valmistatud tarbeesemete müügiks ja põllusaaduste ülejääkide realiseerimiseks.

• Toetame turismiarenduse valdkonnas Karksi valla kui looduslikult kauni ja kultuuripärandiliselt rikka piirkonna tõhusamat arendamist ja turundamist.

• Võtame kasutusele valla turismiressursid.

• Asume turismialasele koostööle Eesti ja Euroopa turismi institutsioonidega.

• Toetame Karksi-Nuia paisjärve ümbruse kujundamist intensiivsemaks suvitus- ja puhkealaks.

• Tagame külakeskuste töö jätkamist ja aitame tuua investeeringuid valda ja külladesse.

• Osaleme omafinantseeringute leidmisel europrojektides.

• Loomme ettevõtlike rühma, kes teevad koos aktiivsete ja tegusate inimestega projekte, ning aitame neid teostada.

• Keskendume senisest enam küllade arengule.

Sotsiaalne kaitse ja väärikas vananemine on iga vallaelaniku kodanikuõigus.

• Arendame eakale generatsiooni võimalusi valla elust osavõtuks ja pisiprobleemide lahendamises kaasa rääkimiseks.

• Tagame koduhooldusteenuste laiendamist.

• Loomme võimalused väärikaks toimetulekuks.



111. Helen Vares

TAGASIVAADE VALLAVOLIKOGU NELJA-AASTASELE TÖÖLE

Suvi on lõppenud ja järjekordne aastaring tähistab ühtlasi kuuenda, 2005. aastal valitud vallavolikogu volituste lõppemist. Esimest korda oli valimisperiood nelja aasta pikkune.

Meie 17-liikmelinel volikogul on selle aja jooksul olnud 46 istungit ja 39 eestseisuse koosolekut. Valla elu parandamiseks on võetud vastu 162 õigusakti.

Aja möödudes on volikogu koosseis pisut muutunud. 2005. aastal alustanud Kalle Peigi, Olavi Pilgu, Endel Lepiku ja Reevo Maidla asemele asusid asendusliikmed Ülle Adamson, Heinari Reinbach, Anneli Arraste ja Pjotr Krjutškov.

Volikogu liikmete istungitest osavõtt on selle koosseisu ajal olnud lausa hea. Tavaliselt on olnud kohal 14–15 liiget. 100-protsendiline osavõtt on olnud viiel istungil. Kõikidel istungitel on viibinud sekretär Inge Dobrus ja allakirjutanu.

Volikogu komisjonidest

Alaline töö volikogus toimub teatavasti komisjonides. Nendes valmistatakse ette materjale nii eestseisusele kui ka vallavalitsusele.

Volikogule kohustuslik – ainsana nõutav komisjon on **revisjonikomisjon**, mis töötab kolmeliikmelisena, kõik liikmed peavad olema volikogu liikmed. Pärast Endel Lepiku lahkumist on seda komisjoni juhtinud Maire Sala.

Ülejäanud komisjonide arv ja koosseisud on olnud volikogu valida. Meie valik oli järgmine.

Eelarve- ja arengukomisjon on sisuliselt väga tähtis komisjon. Ta töötab käsikäes vallavalitsuse ja vallavanemaga, sest aitab vastavalt valla arengukavale rahalisi vahendeid õigesti kohta nihutada. Esimees oli Reevo Maidla, kes küll lahkus volikogust paar kuud tagasi seoses elukoha vahetusega.

Sotsiaal- ja tervishoiukomisjon on oma 9 liikmega arvuliselt suurim.

• Karksi-Nuia-Viljandi-Imavere maanteelõigu avamise puhul istutasid Karksi vallavanem Arvo Maling, volikogu esimees Heino Luik ja toonane maavanem Kalle Küttis jalgteel alguspunkti Karksi kaupluse juurde kolm punast ehk põhjatamme. See oli ühe õnnestunud ettevõtmise lõpphetk.

PEETER KÜMMELI („Sakala”) foto

Ka tööd on olnud ilmselt kõige rohkem, sest komisjon aitab sotsiaaltöötajatel. Majandussurutise ajal on abivajajate arv suurenenud ja sotsiaaltöös puhkeperioode teha ei saa. Seda komisjoni on kogu aeg juhtinud staažikas volikogu liige Liidia Klaas.

Hariduskomisjon on kogu lõppenu valimisperioodi jooksul olnud stabiilne, seda on juhtinud Katrin Kivistik.

Kultuurikomisjon on samuti kõik neli aastat juhtinud väga staažikas volikogu liige Leili Nael. Ta on ise ka rahvatantsurühma juht ja teab, kuidas kultuuri toetama peab.

Spordikomisjon on samuti pikka aega juhtinud spordiveteran Leo Liiber, kes spordikooli direktorina on sporditöö vallas paika seadnud.

Maa- ja keskkonnakomisjoni on valimisperioodil juhtinud Harri Kunimägi. Arutatud on valdavalt tülküsimusi, mis on tekkinud peamiselt maade ja teede kasutamisel. On hinnatud ka paremaid krunte ja valdusi.

Külaliikumise komisjoni esotsas on kogu aja seisnud Tuhalaane küllavanem Enn Sarv. Sinna komisjoni kuuluvad teisedki liikmed on valdavalt küllavanemad. Arvan, et külaliikumine on meil saanud edaspidiseks arenguks päris korraliku tõuke.

Üheksanda komisjonina oli moodustatud **noorsookomisjon**, mida

juhtis Urmas Villbach. Saanud aasta jooksul töö käima, tuli komisjonilt endalt avaldus komisjoni töö lõpetada. Volikogu oligi sellega nõus, sest käivitunud oli noortekeskuse töö ja seda ei tahetud dubleerida.

Nagu eespool toodust näha, on kaheksa komisjoni tööga kaetud võimalikult palju volikogu pädevusse kuuluvast temaatikast.

Järgmises volikogus oleks vaja küll korrakaitsekomisjon. Nende probleemidega olen seni tegelnud ise koostöös politseiga. Eriti tähtis on töö noortega vabal ajal väljaspool kooli. Olukord halvenes aasta tagasi niivõrd, et tuli moodustada alaealiste komisjon. See ei ole volikogu korraline komisjon, vaid vallavanema nimetatud seitsmeliikmeline komisjon. Sellel tuli lahendada kohe ja hulga meie valla noorte kuritegusid ja distsipliinirikkumisi.

Komisjonides tehtud töö on eelnõudena viidud volikogu eestseisusesse, kus pannakse kokku järgmise istungi päevakord. Kõik alatiste komisjonide esimehed olid ka eestseisuse liikmed, kellele lisandus veel volikogu aseesimees Jüri Eesik.

Siinkohal tänan ka kõiki volikogu komisjonide lihtliikmeid ja volikogu liikmeid viljaka töö eest ning soovin teile ka järgmises volikogu koosseisus edu. Eriti tänan valla ja volikogu sekretäri Inge Dobrust, sest kõik meie eelnõud on koostatud ja Eesti riigi

seadustega kooskõlla viidud just tema valvsa pilgu all.

Kuidas minna edasi?

Kõik sõltub vallaelanike valikust 18. oktoobril. Seekordne volikogu valitakse järgneavaks neljaks aastaks esmakordselt 15-liikmeline, ikka kokkuvõtte mõttes.

Olen arvamusel, et suurem osa praegusest volikogust võiks edukalt jätkata ka valitavas seitsmendas koosseisus. Ja kindlasti senise vallavanema Arvo Malinguga. Valla elu juhtimisel peab toimima teatud järjepidevus ja siinkohal ei näe ma küll vajadust tema asendamiseks kellegi teisega.

Jah, meil on vallas palju tehtud, aga praegu, halval ajal, peab oskama ka seisu hoida, et paremate aegade saabudes jälle edasi minna!

Ise olen püüdnud ka selle volikogu koosseisu juhtida Karksi valla volikoguna. Ma ei ole kohta andnud erakondlikele nägemistele. Need jäägu ainult valimiskastide juurde. Edaspidi tuleb töötada ainult Karksi valla huvides. Poliitika ongi ju kompromisside kunst, ütles keegi tark mees.

Soovin kõigile kandideerijatele edu valimistel ja valitutele koostöövalmidust järgmises volikogus!

Heino Luik,
volikogu esimees



Sõnumeid

Ootame lumelükkajate pakkumisi

Karksi vald korraldab kirjaliiku vähempakkumise lume lükkamiseks valla teedelt ja tänavatelt ning elamuteni viivatelt teedelt aastatel 2009–2014. Tellitav töö on jagatud üheksaks piirkonnaks. Hankedokumente väljastatakse Karksi Vallavalitsuses 12. oktoobri ning pakkumise esitamise tähtaeg on samal päeval kell 14.

Info tel. 435 5520 või vald@karksi.ee.

Tõnis Laurik

Mudilaste mänguring alustab

Karksi-Nuia lasteaia alustab jälle kooskäimist mudilaste mänguringi.

Ootame väikelapsi, kes ei käi veel lasteaia, kuid tahaksid juha koos emaga laulma-mängima tulla. Meie mänguringis on käinud emmed nii sülebeebidega kui ka pisut suuremate mudilastega. Koos laulame, mängime, õpime hüpitus- ja liisusalme, tutvume mitmesuguste pillidega ja teeme esimesi tantsusamme. Mängutunni toimuvad kord nädalas, kolmapäeviti.

Esimene kokkusaamine on 7. oktoobril kell 11.30 lasteaia saalis.

Anneli Mäeots,
lasteaia muusikaõpetaja
5343 9644

Postkontoris on müügil koolikaup

Karksi-Nuia postkontoris on müügil raamatud, laste värviraamatud, ristsõnad, suures valikus postkaarte ja ka digibox. Eesti Post pakub elektrimaksumist ilma teenustasuta.

Koolikauba kampaaniatooted on müügil 9. oktoobri.

Ester Toom,
vastutav klienditeenindaja

Jumalik liturgia

Pühapäeval, 18. oktoobril kell 11 toimub Tuhalaanes Kooli talus Tuhalaane Jumalaema Üinimise Kiriku jumalik liturgia. Teatavad koguduse vaimulik preester Mii-kael ja koguduse vanem Jaak Tuksam, tel. 5342 6399.

Spordipäev

11. septembril toimus meie koolis spordipäev. Algul kogunesid kõik staadionile. Natuke räägiti, aga siis läksime me lahkuma suured olid staadionil, 1.—4. klassid aga Karksi-Nuia terviserajal.

Kui olime jõudnud terviserajale, tegime algul soojendust ja siis algas rahvastepall. Kõigepealt mängisid 4. klasside poisid ja järgmistena 4. klasside tüdrukud. Ja nii edasi, järjest väiksemate klasside poole. Kui meie klassid olid ära mänginud, harjutasime teatevõistluseks.

Kui teatevõistlus algas, olime suures ärevuses, kuid kui tulemused teatati, olime väga rõõmsad – saime 3.—4. klasside seas esimese koha!

Viimane võistlus oli maastikujoos terviserajal. Oli see alles võistlus – väga väsitav. Aga olime siiski õnnelikud. See oli lahe päev.

Emma Loore Tae
4a klass

Spordipäeval olid kõik väga hoolivad. Kui kellelgi läks pahasti, lohutati teda kohe. Kõik olid õnnelikud hoolimata sellest, et kõik ei võitnud – nad tundsid rõõmu sellest, et kaasa tegid ja üritasid. Kõik olid ennast kenasti treeninud ja oli näha eelmisest aastast erinevaid tulemusi. Ilus ilm pani kõigile naeratuse suule.

Minu arvates oli see kõige lahedam spordipäev üldse. Mul ei läinud küll maastikujoooks kõige paremini, aga olen siiski õnnelik. Võitsime oma klassi tüdrukutega rahvastepallivõistluse ja kogu klassiga pendelteatejoooksu.

Grete Järve
4a klass

Suvi Ärikülas

Äriküla pidas kol- manda külapäeva

Karksi vallas Äriküla Mäe talu õu on suviti rahvarohke. Talu peremees Heiki Truuvelt, kes tegeleb reisijate-veoga, ütleb, et suviste ürituste korraldamine on muutumas juba kohus- tuseks, sest rahvas lausa ootab, millal jälle midagi toimub.

Kõige oodatum üritus on Äriküla päev. Siis koguneb talu õuele mitusa- da inimest üle vabariigi, tulnud on ka Rootsist ja Saksamaalt oma sünni- või kodukohta vaatama. Tänavusest kü- lapäevast võttis osa peaaegu paarsa- da inimest. Osalejate rõõm oli suur, kui peole tuli küla vanim elanik Ma- ria Fomitšova, kel aastaid juba 92.

Heilo Sossi oli juba nädal enne pi- du õlle käima lükanud. Kokad Milvi Muska ja Valve Evert muretsesid, et kõigile jätkuks maitsvat suppi. Küla- päeva mängulusti aitasid luua Sirli Sossi ja Heiki Truuvelt, rahvatantsud olid Karksi-Nuia noortel, vahepalad Julius Vilumetsalt lõõtspillil ning Su- kahärma talu hobustega said kõik soovijad ratsutada. Laululusti ja jala- keerutamise eest hoolitses väga hea „Alibi Duo“ Tõstamaalt. Rahva nõud- misel kujunes nende etteaste ligi kuue tunni pikkuseks.

Talu põlispuude all asuvat kii- geplatsi kasutatakse nii suguvõsade kui ka kooli kokkutulekute pidamis- teks. Nagu igal aastal augustikuu lõ- pul, nii ka tänavu toimus talu kii- geplatsil puhkeõhtu.

Äriküla kutsus Too- mas Annit kuulama

Neljapäeval, 27. augustil kell 19 oo- tas Mäe talu kiigeplats taas rahvast puhkeõhtule. Seekord veedeti õhtu koos eesti rahva lemmiku Toomas An- niga. Kaasa löi ka Karksi valla kultuuri- keskuse noorte segatantsurühm „Samm Sassis“. Ka seekord ei puudunud väli- katlas keedetud supp ja koduõlu.

Küsimusele „Kuidas puhkeõhtu läks?“ ütles korraldaja Heiki Truuvelt, et iga ürituse korraldamine on vaeva- rikas ja närvesööv, midagi ei tule ker- gelt. Mõte ilmale käib kaasas nii ööl kui päeval. Väga palju onleb publi- kust: kas ta tuleb mänguga kaasa või jääb külmaks.

Puhkeõhtu Toomas Anniga toi- mus küll tööpäeva õhtul, kuid tõi Äri- külla üle 400 inimese nii lähedalt kui kaugelt. Iga kaheksas Karksi-Nuia elanik oli kiigeplatsil. Toomas Anni suutis võita kuulajate südamed ja võ- luda korraga murule kuni kuusküm- mend tantsupaari. Väga hästi võttis rahvas vastu ka noorte rahvatantsija- te „Samm Sassis“ etteasted.

Suur tänu kõigile, kes te sellel üri- tusel esinesite või osalesite!

Heino Univer,
külanen

Augustikuine seiklus

16. augusti varahommikul asus Äriküla rahvas Kirde-Eesti poole tee- le.



• Äriküla reisigrupp näitab Elistveres oma rahulolekut.

MERIT LUIGE foto

Esimene peatus oli Iisaku muu- seumis, kus meile tegi ekskursiooni tore poluvernikut naisterahvas. Just tema esivanemate ajalugu, kultuur ja kombed ongi muuseumi suurimas saalis eksponeeritud. Muuseumis on veel olemas looduse- ja tuletõrjajate tuba, vana klassiruum, õpetaja korter, meistrite tuba ja rehielamu.

Edasi suundusime Kuremäe kloostrisse, kus astusime kloostri pea- majja ja jalutasime aias.

Tagasiteel oli veel planeeritud peat- us Elistvere loomapargis, kus tegime poolteisetunnise jalutuskäigu peami- selt meie metsades elavate isendite aedade vahel. Esindatud oli pruun- karu, metssead, põder, kitsed, hirved ja väiksemad metsaelanikud ning nä- rilised. Suurimad turistide pilgu- püüdjad olid kahtlemata Euroopa pii- sonid, kes täiel rinnal ka neile omis- tatud tähelepanu nautisid.

Koduteel olles peatusime veel Helme linnuse varemetes ja Taagepe- ra lossis.

Reis oli põnev ja piisavalt väsitav ning loodetavasti jääb osalejatele kauaks meelde.

Sirli Sossi



• Äriküla külapäev. Pildil on küla vanim elanik Maria Fomitšova koos lapselaps Ene Luigega.



• Toomas Anni puhkeõhtul: Leida Osol ja Kalju Laurberg tunnevad tantsust rõõmu.

JOHAN TÕHU fotod

Karksi valla aasta õpetaja on Eda Luik

Vallavolikogu valis Karksi valla aasta õpetajaks August Kitzbergi nimelise Gümnaasiumi klassiõpetaja Eda Luige, kes on Karksi vallas töötanud peda- googina 25 aastat.

Eda Luik osaleb aktiivselt kooli arendustegevuses, kasutab tänapäevaseid huvitavaid õppe- meetodeid ning on väga lugu- peetud õpetaja õpilaste, kollee- gide ja lapsevanemate seas.

2008/2009. õppeaastal oli Eda Luik oma klassi õpilastega Vil- jandi maakonna kooliteatrite konkursi laureaat. Kolleegid ise- loomustavad Eda Luike kui ko- husetundlikku, abivalmis ja mõistvat kolleegi, kes oskab lei- da alati positiivset. Tema rööm- sameelsus ja heatahtlikkus kand- ub üle ka õpilastesse, mistõttu on lastevanemate hinnangul klassi õpilased õpihimulised, üh- tehoidvad ja aktiivsed.

Eda Luik on lastele suurepä- rane eeskuju.

Katrin Kivistik



Mida sa eile õppisid?

Kuidas, ei midagi? Mäletad, naabrinaine rääkis, kuidas uut meodi õunamoosi keeta ja laps õpetas mitu uut ingliskeelset sõ- na. Tähendab õppisid küll!

Õppimine leiab üha rohkem kõlapinda. Nii toimub sellelgi aastal (2.—9. oktoobrini) täiskas- vanud õppija nädal. Avaüritusel, seekord 2. oktoobril Põltsamaal astuvad lavalaudadele Eesti aas- ta õppija, koolitaja, koolitussõb- ralikum organisatsioon ja oma- valitsus.

On hea tõdeda, et esile tõst- mist leiab miski, mida meetriga mõõta ja kullakottides kaaluda ei saa – elukestev õpe ja õppi- missõbralikkus.

Ehk on just Euroopa Liidu loovuse ja innovatsiooni aasta sobiv oma ellu muutuste ja uuenduste toomiseks? Laenates Viljandimaa aasta õppija kandi- daadi Raul Järve sõnu: „Minu arvates täiskasvanu õppega on sama lugu, mis paljuräägitud in- novatsiooniga. Tihti mõeldakse, et see peab olema midagi suurt, keerulist ja teaduslikku. Võib, aga ei pea. Eelkõige on tähtis, et oskust ja teadmisi kasutatakse ja need aitavad meil midagi kiire- mini, paremini ja odavamalt te- ha või saavutada.“

Õppimist maksab alustada teadlikult. Kui õppimine pole kohe toonud palgakõrgendust või kõrgemat ametikohta, ei to- hiks käega lüüa. Tegelik korda- minek on see, et julged otsusta- da ja muuta oma elu, küllap tu- leb siis kõik muu nagnii. Inves- teering iseendasse on jääv. Õppimine avab ukse võima- lustele.

Kuula „Vikerraadios“ igal ree- del „Huvitaja“ saates kella 10— 11 juttu täiskasvanuharidusest. Järelkuulata www.err.ee.

Vaata ETV ekraanil igal lau- päeval kell 18 saadet „Tagatarge- mad“. Järelvaadata www.err.ee.

Loe ajakirja „Õpitrepp“, tei- ne number ilmus 15. septembril. www.andras.ee.

Informatsioon õppimisvõi- maluste kohta Haridus- ja Tea- dusministeeriumi kodulehes www.hm.ee rubriigis „Õppija- le“; kutseõppeasutuse või kõrg- kooli täiskasvanute koolituse osakonnas on võimalik osaleda kursustel, info koduleheküljelt ja www.hm.ee/tasutakursused.

Viljandimaa aasta õppija kandidaadid on Margit Kose Vil- jandist, Raul Järve Kõpust ja Vei- ko Jüris Viiratsi vallast.

Külliki Steinberg

Õnnitleme sünnipäeva puhul!

4. oktoober	Emilia Lind	Karksi-Nuia	90
5. oktoober	Ilmar Aigro	Äriküla	70
7. oktoober	Paul Kuusikjõe	Karksi-Nuia	65
8. oktoober	Roza Koppel	Pöögle	70
11. oktoober	Mart Kurs	Karksi-Nuia	65
15. oktoober	Silvi Metsavas	Karksi-Nuia	70
15. oktoober	Heljo Reemets	Polli	70
15. oktoober	Mirdza Must	Karksi-Nuia	65
15. oktoober	Anna-Liisabet Soots	Leeli	65
18. oktoober	Aino Purtsak	Karksi-Nuia	75
19. oktoober	Eldur Sarap	Lilli	75
21. oktoober	Arne Tamm	Karksi-Nuia	65
22. oktoober	Romualdas Rigertas	Karksi-Nuia	75
23. oktoober	Helgi-Linda Tamberg	Univere	75
25. oktoober	Asta Pedaja	Pöögle	80
28. oktoober	Maimu Reinbach	Karksi-Nuia	65
30. oktoober	Aili Hummal	Karksi-Nuia	70
31. oktoober	Arvo Viilip	Karksi-Nuia	75

Õnnitleme väikesi vallakodanikke ja nende vanemaid!

28. augustil sündis Karksi-Nuias Kadi Põdra ja Veiko Voltsi perre poeg RIKO.

9. septembril sündis Karksi-Nuias Anneli Voitka ja Andres Ojakääru perre poeg ANDRO.

Kellele ma ääle annass?

Küll jooseve ja söidave na ringi
ja kuluteve raha, suud ja kingi.
Ja igaiüts püüd puru silma aia,
et muku esi jälle pukki saia!

Kik kiitve ennast, laitve toisi vahvast,
ja keski ei hooli maast ja rahvast.
Las minna krooni kurss ka nulli pääle,
kui iki annassime neile ääle!

Mis kasu om nüüd kennigi tost saanu,
et nuu om rahva vastakuti aanu?
Et üits on sots ja tõine enamlane
ja kolmas – kuri tiid mis nimeline.

Kik nema omma essitiile viitu,
kas lugegu end maa- või taevaliitu.
Ja tüü- ja rahvaerakonnalise
om üttemuudu – lüüdu inimese!

Kes rahva kasust kõneleva, trütkva
ja esi muku valitseme tütkva?
Nuu on vaja asjast iimal aia,
siss võiss ehk asjast asja saia.

Sii tükk on kirjutet mede kandi kige kuulsempe kirjamehe Kitzbergi Kus- ti enda puult juba tuhande ühessasaa katsmekümne kuuentel aastel.

Nu kaege seda rohkemp kui katessakümment aastet tagasi kirjutet lugu ja te näede, et ega õigempest vahet poleki. Sii valimiste jant om peris üttemuudu ollu joba eelmitsest eestiaast pääle.

Kirja pannu Luige Einu



PALJU ÕNNE, ANNELI!

25. septembril tähistas Anneli Arraste oma 55. sünnipäeva. Sündinud on ta Tallinnas. Karksi-Nuia tuli ta 1956. aastal. Keskkoolis õppides alustas ta tantsimist kooli tantsurühmades oma ema juhendamisel. Pärast keskkooli õppis ta Tallinna Meditsiinikoolis. Huvi rahvataantsu vastu viis tantsujuhtide kooli, mille ta lõpetas 1978. aastal. Praegu jätkab ta õpinguid Tallinna Ülikoolis.

Tants on saatnud Anneli Arrastet

läbi kogu elu. Ta on tantsinud ansamblis „Leigarid“, olnud tantsuansambli „Viljandi“ juht ja juhendanud rühmi Viiratsis, Karksis, Lillis ja Abjas. Meie vallas tantsivad tema juhendamisel „Krööt“, „Tantsurööm“, „Kadri“ ja „Samm Sassis“. Gümnaasiumis toimuvad alates 2003. aastast kõigis algklassides tantsutunnid.

Anneli tantsurühmad on esinenud paljudel valla üritustel ja osalenud vabariiklikel tantsupidudel. Kohaliku folkloori viljelemisel on ta saa-

• Anneli Arraste „Tantsurööm“ keskel ERAKOGU foto

vutanud kõrgema kategooria folkloorikollektiivide juhendamiseks. Kolmandat aastat on Anneli Eesti Rahvataantsu ja Rahvamuusika Seltsi mentor ehk tantsuõpetajate õpetaja rahvataantsu ja folkloori alal. Anneli eestvedamisel toimus tänavu kevadel gümnaasiumi esimene oma rahvataantsupidu.

Soovime Sulle kerget tantsuajalga, jätkuvalt energiat ja tööindu! „Tantsurööm“ nimel

Ilme Sõna

NOORTEKESKUSE SUVI OLI TEGEVUST TÄIS

Noortekeskuse suvehooaeg lõpes sellel aastal alles septembrikuu esimesel nädalal, kui noortegrupp saabus rahvusvaheliselt noortevahetuselt Portugalist. Vahepeale jäi aga palju seiklusi ja tegemisi.

Juuni alguses käisime 50 parema gümnaasiumiõpilasega kanuumatkal Soomaal. Käik kujunes ekstreemseks, sest päev sattus olema väga äikseline ja rajune. Matkaseltskond oli aga vapper ning matka lõpul pakutud soe nõgesesupp ja karask tõid kõiki dele osalejatele juba rahulolu ja naljataju.

Tänavused Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse suvepäevad toodi meile suisa koju kätte. Nimelt toimusid need Kopra talus ning 17 meie noortekeskuse inimest võttis sellest väga huvitavalt korraldatud laagrist osa. Meie noorte punkt saavutas lõpptulemusena seal koguni 15 võistkonna seas neljanda koha.

Järgmine suurem ettevõtmine leidis aset juuli keskel, kui meie aktiivi suure eeltööna saabus Karksi-Nuia külla «Electronic Rock Trip Band Trusted Enemy» Taanist. Kolme päeva

jooksul esinesime Tartus „Rock’n Roll Heavenis“, Karksis „Tõru“ baaris ja Pärnus rannaklubis.

See oli meie noortekeskuse aktiivgruppide tõsine ürituse korraldamise koolitus, sest olime täielikult isemajandamisel. Kui Taani band leidis ise raha tehnika ja inimeste Eestisse toomiseks, siis meie poole peal oli kõik alates reklaamist kuni toitlustamiseni. Selle ettevõtmisega said kodukoha noored kindlasti usku sellesse, et ka meie koduvallas on võimalik korraldada midagi suurt.

Juulikuu teine pool viis meid vee-reldes Muhumaale. Tänu tublile projektikirjutamisele ja koostööle mit-telundusühinguga Karksi Turism sai teoks matkalaager, kuhu olid kaasatud kooli probleemide ja vähemate võimalustega lapsed, kellele olid matkal mentoriteks kaasa tulnud meie maja aktiivsed noored. Seitsme päeva vältel vandati üle 350 kilomeetri, valmistati ise toitu ja õpiti rattaid parandama. Kokkuvõttes tunti rõõmu ilusast suvest.

Augusti algus kujunes noortekeskusele parajaks päheklaks sellega, et

esimest korda läks ühel ja samal ajal kaks noortegruppi (kokku 20 osalejat) välismaale, seekord siis Taani. Üks noortevahetus oli suunatud rohkem tantsuhuvilistele ja teine muusikasõpradele.

Augusti keskel võorustasime üle-eestilist tantsulaagrit, kus oli üle 30 noore ja viljeleti mitmesuguseid tantsustiile. Karksi ümbrusest ja meie kodukoha ilust olid kõik osalejad ülimalt vaimustuses.

Viimaseks suviseks ettevõtmiseks jäi noortevahetus Portugalis. See reis oli väga emotsionaalne ning andis tõuke meie uuele klubile noortekeskuses. Nimelt on meie majas nüüd-sest uus ring stomplubi, keda on juba kuulnud meefestivali avamisel ja Abja Gümnaasiumi peol. Kellel on suurem huvi, peab läbi astuma ja kaasa lööma.

Kokkuvõttes võib öelda, et suvi oli ideerohke ning andis palju kogemusi nii noorsootöötajatele kui noortele, et nüüd uue põhihooaja käigus kõike seda rakendada ja muuta meie kohalike noorte elu mitmekesisemaks.

Indrek Palu

RAAMATUKOGU KUTSUS KÜLLA MAIRE AUNASTE

Maire Aunaste (55) oli oma avameelselt Ameerika elust pajatava raamatuga „Viis aastat peidus“ eelmise aasta Kirjastuste Liidu edetabeli järgi kõige müüdavam autor. Mõni nädal tagasi ilmus temalt aga juba uus ja sama intrigeeriv teos – „Mitte ainult meestest“. Ühtlasi hakkas teles jooksmata tema autorisaade „Mida teie arvate?“

Oma karjääri tipus olev Maire Aunaste on meie raamatukogus tänavute raamatukogupäevade peakülaline. Kohtumine leiab aset 22. oktoobril kell 17 kultuurikeskuses.

Ameerika poolitabki Maire Aunaste põnevat elu. Enne seda oli ta eelkõige tuntud kui terava keelega saatejuht sarjas „Reisile sinuga“. Vähesed mäletavad, et Aunaste töötas

kaheksa aastat „Aktuaalse Kaamera“ reporterina ja oli ajakirja „Kroonika“ esimene peatoimetaja.

Abiellumise järel Ameerikasse kolides ei avanenud Aunaste ees töötatud maad. Telerivaatajatest eemal olles tegeles ta hoopis vanurite põetamise, hotellide koristamise ja isegi torditsehhis töötamisega, et endal hinge sees hoida. Eestis tagasi, puhkes Aunaste justkui uuesti öide. Ta alustas saadetega „Meie“ ja „Head uudised“ teles, juhib seniajani oma jutusaadet Vikerraadios ja on olnud oodatud külaline teistes šou-des, näiteks „Laululahingus“.

Maire Aunaste ootab publikult palju küsimusi. Tema põnevat elu arvesse võttes peaks jututeemasid jätkuma.

Mare Torim

Pokutaadi sünnipäev

Raamatukogupäevade lasteüritused on seekord pühendatud Edgar Valterile.

20. oktoobril loetakse kogu vabariigis ette tema raamatuid ja nii ka Karksi-Nuias. Edgar Valter, kes oleks sellel aastal tähistanud oma 80. sünnipäeva, on ühelt poolt tuntud kui vaimustav illustraator. Kes ei teaks tema väljamõeldud Nak-

sitralle või Sipsikut. Ühtäkki hakkas mees piltidele ka lugusid juurde mõtlema ja nii sündisid pokud.

Kutsume 27. oktoobril kõiki lapsi pokusid meisterdama ja 29. oktoobril osalema nuputamisvõistlusele. Loomulikult saab ka värvida ja joonistada.

Mare Torim



• 21. septembril avati Eesti Rahvusraamatukogus Edgar Valteri mälestusnäitus.

MARINA PUŠKARI foto

KULTUURIKALENDER



KULTUURIKESKUS

N, 1. 10	Näitus II korruse fuajees: Evi Kauri maalid
N, 1. 10	Eakate päev
R, 2. 10	Õpetajatepäeva tähistamine
P, 4. 10	Pärnu segakoori „Endla“ mihkclipäeva-kontsert (tasuta)
K, 7. 10	LEADER`i infopäev
R, 9. 10	Hooaja avapidu: showtantsurühmad Hallistest ja „Omad tüdrukud“, tantsuks Mait Maltis. Pilet eelmüügist 100, kohapeal 125 krooni
R, 16. 10	„Höbeniidi“ sügisõhtu
P, 18. 10	Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised
N, 22. 10	Kirjanduslik kohtumine
R, 23. 10	OMA MAJA 5
K, 28. 10	Komöödiateater „Meri ja Orav“, pilet 135/110 krooni
29.-31. 10	Foorumteatri festival

NOORTEKESKUS

3.—4. 10	Noortekeskuse noored Klooga rannas lastekaitseliidu koolitusel
15.—16. 10	Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse juhataste koosolek Karksi vallas
26.—27. 10	Sügiseseid meisterdamise õpitoad
K, 28. 10	Koolivaheaja ekstreempäev, kõrgseiklusraja paigaldamine ja kasutamise ürgorus
28.—31. 10	Making a different noorte demokraatiaprojekti laager Karksi-Nuias
L, 31. 10	101 last Riigikokku. Piirkondlik eelfoorum valla kultuurikeskuses
L, 31. 10	Halloweeni pidu
Alates 5. oktoobrist	ootame avatud ringidesse lapsi ja noori. Käsitöö ja meisterdamine (alates 7-a.), stomplubi ja djembering (alates 10-a.), DJ ja elektroonilise muusika tegemise ring (alates 10-a.), seiklus ja matkaring (alates 7-a.). Kõikidel huvilistel koguneda 5. oktoobril kell 17 noortekeskuse II korrusel. Info 5347 4996. Täpsem info koduleheküljel www.noortekas.karksi.ee

KARKSI KÜLAMAJA

E, 5. 10	kell 10	Eakate ennelõuna „Tere, sügis!“
L, 24. 10	kell 19	Hooaja avapidu. Külas on Sulbi külateater Võrumaalt etendusega „Vigased peigmehed“. Tantsuks mängib Aivar Margna, pääse 40 krooni
L, 31. 10	kell 12	Lastehommik: mängime ja meisterdame

LILLI KÜLAMAJA

6.—9. 10	Leivanädal	
N, 8. 10	kell 14	Pärastlõuna teelauas „Leib meie laual“
L, 17. 10		Külamajas reserveeritud üritus
K, 21. 10	kell 14	Hoidiste näitus ja degusteerimine
Jälgige reklaami! Külamajale jääb õigus teha kavas muudatusi.		

POLLI KÜLAMAJA

T, 6. 10	kell 16	Valimisliidu „Koostöö“ kohtumine Polli rahvaga
E, 12. 10	kell 18	Sügisõhtu kohvilauas

TUHALAANE KÜLAMAJA

R, 9. 10	kell 17	Kirikumäe jooks
Alates oktoobrist iga kuu 2. ja 4. neljapäeval kell 11 kogunevad käsitööringi liikmed.		

KARKSI-NUIA RAAMATUKOGU

T, 20. 10	kell 9	Raamatukogutund „Teatmeteoste kasutamine“ 3. klassile
	kell 11	Ettelugemispäev
N, 22. 10	kell 17	Kohtumine Maire Aunastega
T, 27. 10	kell 11	Meisterdamine „Tee ise oma poki!“
N, 29. 10	kell 11	Nuputamisvõistlus
Näitused		
Kuni 16. 10 „Hea foto saladus“ ning 17. 10—6. 11 „Päevikud ja päevaraamatud“		
Lastele kuni 09. 10 „Pokuvana Edgar Valter“, 10.—30. 10 „Isemoodi raamatud“		

KARKSI-NUIA LASTEAD

E, 5. 10	kell 10	Õpetajate päev
5.—11. 10		Leivanädal

KULTUURIKESKUSES ALUSTAVAD RINGID UUT HOOAEGA

- Hip-hop-tantsu treeningud juba käivad.
 - Kundalini jooga, juhendaja Aino Kangur, alustab 29. septembril kell 18.
 - Noorteteatrit „O“ juhendab endiselt Silvia Soro. Esimene kogunemine on 30. septembril kell 15.
 - Seltskonnatantsuklubi „Lipsi“ (juhendaja Jaan Kotter) tuleb kokku 2. oktoobril kell 18.
 - „Höbeniidi“ ansambel (Syrle Eesik) koguneb 5. oktoobril kell 15.30
 - Tantsurühma „Mari“ (Leili Nael) esimene proov on 5. oktoobril kell 18.30.
 - Segarahvatantsurühm „Sõlesepad“ (Ants Arro) — 5. oktoobril kell 20.
 - Tantsurühm „Kadri“ (Anneli Arraste) — 6. oktoobril kell 18.
 - Line-tantsijad (Eneli Pöder) — 6. oktoobril kell 20.
 - Lauuansambel „Pool kuus“ (Anne Mägi) — 7. oktoobril kell 17.30.
 - Eakate võimlemine (Enna-Helle Vallas) — 8. oktoobril kell 10.
 - Tantsurühm „Krööt“ (Anneli Arraste) — 8. oktoobril kell 18.30.
 - Tantsurühm „Tantsurööm“ (Anneli Arraste) — 8. oktoobril kell 20.
 - Naiskoor „Maimu“ (Ivi-Heljo Harju) — 1. oktoobril kell 19.
 - Tervisevõimlemine (Katrin Veevo) — 12. oktoobril kell 19.
 - Rahvamuusikaansambel „Lustipill“ (Vello Ainsalu) — neljapäeviti.
 - Käsitööring noortekeskuse ruumes (Tiina Ilusmets) — 7. oktoobril kell 14.30.
- Oodatud on endised ja uued huvilised! Jälgige informatsiooni valla kultuurikeskuse kodulehelt.
- Kai Kannistu



• 23. oktoobril kell 19 kutsub Karksi Vallaga Kultuurikeskus oma 5. aasta-päeva tähistama.

PEETER KÜMMELI („Sakala“) foto



ELMO REIGI (Sakala) fotod



Naabrite juures

Karksi valla lähim naaber Lätimaal on Naukšeni, mida eestlased suupäraselt Naukülaks kutsuvad. Sinna on Lillist ainult 15 kilomeetrit. Ta on ühtlasi meie sõprusvald, viimane ühine suur ettevõtmine oli augustis Balti keti 20. aastapäev kahe riigi piiril.

Naabervald pakub üllatusi. Suurim neist on endine mõis, kus paikneb Läti ainus raskesti kasvatatavate noorukite kool. Nii korras mõisahoonet ja uhket lilleaeda annab Eestis otsida (ülemisel pildil). Alumisel pildil on põllumajandusliku aktsiaseltsi keskus, mille ehitas kolhoosist eelkäija.

Maire Torim

UUDISEID MASSAAŽI JA LOODUSTERAAPIATE VALLAST EHK KUIDAS MAAL TOIME TULLA

Juba pikemat aega on kestnud tormijooks linna kui ihaldatud töövõimaluste paradiisi ja elukeskkonda, mis pakub suuri võimalusi vaba aja veetmiseks.

Kuidas sina, kallis vallaelanik, oled sellest tormijooksust kõrvale jäänud? Töenäoliselt on sul jätkunud seda esivanemate talupojatarkust ja jooksmine paksema rahakoti poole ei kuulu sinu esmavajaduste hulka.

Samas aga linnainimesed kurdavad, et pole enam aega ja jõudu vaba aega veeta ja mida aeg edasi, seda rohkem hakatakse igatsema rahulikuma elukeskkonna järele. Paljud maainimesed, kes on läinud linna, tulevad jälle tagasi ning üksikud põlislinlased teevad samuti kannapöörded, et katsetada looduses elamise võimalusi.

Elu maal ei ole just lihtne, eelkõige töökohtade mõttes. Maal pead olema üsna ettevõtlik, et ennast või oma peret elatada. Loodusravi ja massaažid annavad just siin maainimesele suure eelise. Tegelikult ei pea olema tingimata pikaajaliste kogemustega massöör, et maal lisa teenida.

Linnas on rõhk eelkõige ilu- ja lõõgastavatel terviseprotseduuridel, maal seevastu vajatakse tugevatõimelisemaid terviseprotseduure. Maakeskkond annab võimaluse teha seda, mida linnas on väga raske teostada või ei lähe kokku sealsete vajadustega.

Turistid, aga ka meie oma rahvas vajab loodusteraapiat, eriti saunaga

seotud protseduure. Nende oskuste omandamiseks pole vaja mingeid erilisi andeid või suurt massaažilist-käelist osavust, piisab tõsisest tahtmisest ja korralikest teadmistest, kuidas ja miks midagi teha. Jutt on heinaprevannidest ja taimekompresidest kuni ravivihthemiste, kehakoormimise, meemassaaži, kuppude kasutamise, kaaniravi, mesilasteraapia ja soonetasumiseni välja. Need ja paljud teised tegevused on just see, mis annavad maainimesele eelise. Just seda tullakse üha enam koos aktiivse puhkusega maale otsima.

Välismaalane tahab eelkõige proovida selle maa rahvameditsiini. Eesti pärimusmeditsiin on just see, mida Eestisse tulles tahetakse kogeda. Uskuge mind – see on asi, mida me ei pea häbenema. Midagi on meil loomulikult emapiimaga kaasa antud, aga nagu iga teinegi oskus, tahavad needki korralikku õppimist.

Kui maaelule ei ole riik piisavalt tähelepanu pööranud, siis õnneks loodusravi koha pealt võib Euroopa suisa Eestilt mõõtu võtta: Eesti on välja andnud esimesed loodusteraapia kutsetunnistused, nagu aroomiteraapia, refleksoloogia ja homöopaatia. Möödunud kevadel said endale esmakordselt elukutse Tai Nuad Bo-Rarn loodusteraapidid. Sügisest on võimalus õppida ka elukutsena Hiina traditsioonilist meditsiini.

Eraldi räägin esimesest võimalusest õppida Eesti pärimusmeditsiini, mille rohkem kui tuhandetunnilise

õppekava järgi saab alustada õpinguid juba sellel sügisel. Just sellele alale julgen prognoosida väga head läbilöögivõimet teiste loodusteraapiate ja massaažide seas.

Et haritud ja sellel alal mitmekülgsed teadmistega spetsialistid seniajani Eestis pole (välja arvatud meie kuulsad ravitsejad Kaika Laine, Vigala Sass, Aili Paju ja teised, kellel on loodusest antud võimed ja/või kes iseseisvalt on palju juurde õppinud), on esimestel õppijatel alati eelis nii meie maal kui mujal selles valdas tööd saada.

Kuigi eelkõige soovin, et kasvaks uus põlvkond andekaid ja mitmekülgselt haritud Eesti loodusteraapeute, ei pea kõik soovijad tingimata seda kui elukutset omandama. Võimalus on pakkuda oma töö kõrvalt lisateenust, milleks piisab juba mõnest kursusest, ja need pole sugugi kallid. Selline tegevus oleks ääretult oluline panus meie esivanemate traditsioonide taaselustamiseks ja väljasuremisohus maaelu ja eluviiside elavdamiseks.

Täpsemat infot nende ainete ja õppimisvõimaluste kohta saab lugeda www.lahemaatervisekool.ee.

Samas on mul veel üleskutse ja abipalve just eakamatele inimestele. Kui te teate (või on infot inimestest või vanadest kirjutistest, raamatutest) midagi meie vanadest raviviisidest, siis palun andke sellest teada. Eriti tänulikud oleme just eelkõige tervendava käelise tegevuse osas. Igal aastal lahkub ju meie seast sadu vanu memmesid-taatisid, kes selle väärtusliku info igaveseks endaga kaasa viivad.

Kutsun teid üles austama ja säilitama seda kallist vara ning jagama tulevaste põlvkedega.

Infot võib saata alar@lahemaatervisekool.ee, telefon 5669 3749 (Anneli).

Alar Krautman,

Eesti Pärimusmeditsiini Ühingu eestkõneleja, Lahemaa Tervisekooli juhataja

Mälestame jäädavalt lahkunuid ja avaldame kaastunnet omastele

JAAN JÕEKÄÄR
8. 10. 1925 – 8. 09. 2009
Karksi-Nuia

TAIMI KULL
20. 04. 1959 – 18. 09. 2009
Kõvaküla

Esimesed sõjajärgsed

(Algus 2004. aasta märtsis)

Punaarmee koosseisus Soome Talvesõjas võidelnud Nuia kunagine kinomehaanik Salusaar rääkis, kuidas tema lapsepõlvkodus Siberi Eesti külas korraldati oma laulu- ja tantsupidu ning tegeldi kodukaunistamisega. Peorietes inimesed tulnud küladest kokku, et pidutseda mitu päeva. Lauldud vanaaegseid laule ja tantsitud vanu eesti tantse. Samas jagatud ka auhindu kaunimate kodude (talude) omanikele.

Eesti Vabariigis sai kodukaunistamine hoo sisse kolmekümnendate aastate keskel, kui ürituse etteotsa asus riigi- ja ühiskonnategelane Kaarel Eenpalu (Einbund).

Meie maja peremehele Jaak Savile kuulus lisaks alevis äsja valminud üürimajale Polli tee ääres olev Kivilöövi talu. Selle hooned paiknesid all ürgoru põhjas, kus asusid ka tellisepõletusahjud. Telliste kõrval valmistati veel drenaažitorusid ja ilupeenardele sakilise ülaservaga äärekive.

Toormaterjali savi ja liiva kaevati oma maalt mäenõlva uuristatud karjäärist. Savi ja liiv veeti puust vagonettides mööda paarisaja meetri pikkust raudteed ahjude juurde, kus segati savi, liiva ja vee, sõtkuti hästi läbi ja vormiti. Toorikud põletati puudega köetavas ahjus tellisteks.

Alevimaja üuele tehti lillepeenrad, mis ääristati samade kividega. Oue keskele külvati muru ning tehti liivatatud jalgteed. Maja fassaadile kinnitati metalltorust lipuvarda hoidja. Mõnes kodus heisati lipp kõrgele puitmastile.

Sõja ajal jäi kodukaunistamine unarusse, lillepeenrad ja jalgteed umbrohtusid ning äärekivid lagunesid. Vaid raudteejaama ülem Anton Parve koos abikaasa Juuliga suutis oma aia jaama lähedal karbikülas ideaalses korras hoida. Nende tööd jätkas tütar Aino Teras koos abikaasa Antsuga.

Vabadussõjas langenute mälestussamba ümbrust hoidsid korras Naiskodukaitseliikmed, seda kuni 1945. aasta suve lõpuni, mil võimud samba õhku lasksid. Kalmistut hooldas pikka aega selle vaht Eduard (Edi) Kink koos abikaasa Selmaga. Nende lahkumise järel kalmistuvahid vahetusid ning heakord kannatas.

Allakirjutanul oli võimalus korduvalt käia Kohtla-Järvel nii ekskursioo-

nidel kui sugulaste juures. Et sugulased töötasid Lenini-nimelises Kohtla-Järve Põlevkivitöötlemise Kombinaadis, siis õnnestus mul kombinaadiga tutvuda. Seal üllatasid heakord ja haljastus. Kuumust õhkavate utnistornide vahetusesse lähedusse rajati 1957. aastal haljasala, külvati muru ja istutati viljapuud. Aastaid hiljem oli üllatus suur, kui nägin, et istikutest olid saanud õunapuud, mõnel isegi viljad küljes. Õhk oli aga endiselt põlevkiviatruudest sinine.

Gaasile ja kütteõlile lisaks tootis kombinaat kümneid muid saadusi, nagu masuuti, bituumenit, elektroodikoksi, viljapuukarbolineumi, puidu immutusõli, epoksiüduvaiku, mineraalväetisi jt.

Pealt avatud kõrgetes metallvagonetides toodi põlevkivi tühjendus-kambrisse, kus vagonetid koos rööpaloikudega keerati kummuli. Vagoneiti sisu rändas kaldtransportööri raskustavabrikusse ning sealt utmisahjudesse. Juba toona oli suureks probleemiks põlevkiviõliaurude levimine üle linna. Kirdetuul kandis auru üle Eesti, seda oli tunda isegi Karksi-Nuias.

Tootmise ümberkorraldamise käigus kaheksakümnendate aastate lõpul üks kõrge kivikorsten õhiti, et teha ruumi uuele tsehhile. Tänavu 14. märtsil toimus kombinaadis tuleneurplahvatus, mille tagajärjel hävis osa paarikümne meetri kõrgusest põhi-korpusest. Piirati ka õliaurude eraldumist atmosfääri.

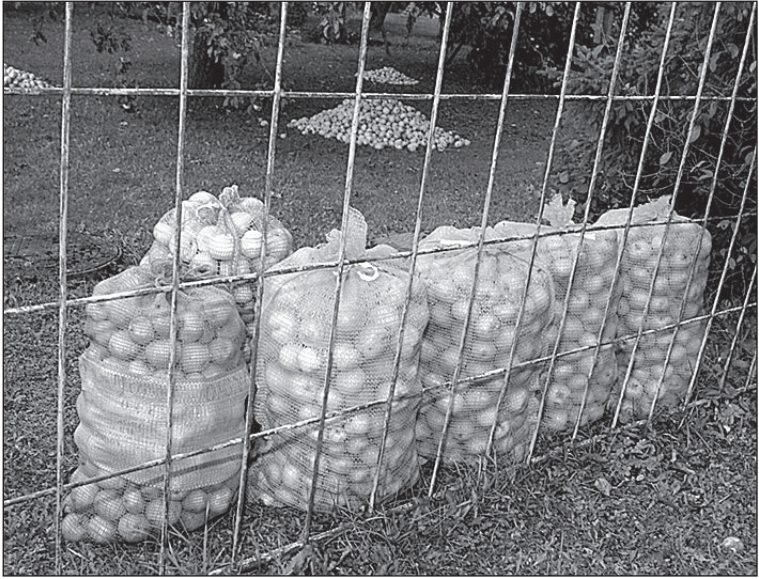
Viiekümnendate aastate lõpul hakati maanteede ehitamisel kasutama autoliiklust hõlbustavaid uudeid maastikuarhitektuuri seisukohti. Teetrass pidi mitte maastikku lõhkuma, vaid sinna looduslikult sulanduma. Sirged lõigud ei tohtinud ületada kilomeetrit. Teede kapitaalremondi käigus loobuti varje heitvatest alleedest ja mürakoridore tekitavatest hekidest. Kraavid tasandati ja põllud hariti tee servani. Trassiaärne võsa raiuti maha, käänukohtadesse istutati pilkupüüdvad puudegrupid. Sõidu mootoonsust vähendati maastiku mitmekesisamisega, avati vaateid järvedele, jõgedele ja metsatukadele ning korratatud taludele jne. Metsloomade ülekäiguradade ette paigaldati hoiatusmärgid.

Ahto Jänes

(Järgneb)



• Kohtla-Järve Põlevkivitöötlemise Kombinaadis 1958. aasta mais. Esiplaanil on muruplats viljapuuistikutega. ERAKOGU foto



• Olge lahkend – tulge ja võtke. Õunu on tänavu väga palju. ANTS LIIGUSE foto

KARKSI VALLA INFOLEHT. Karksi-Nuia Postkontor, 69102. Toimetust: Maire Torim (toimetaja, tel. 435 5523, fax 435 5522, e-post maire.torim@karksi.ee), Heiki Arro, Inge Dobrus, Helve Joon, Erika Krjutsikova, Olav Renno ja Ülle Roomets.